



MAGYAR  
ÉPÍTÉSZ  
KAMARA

KÖZLÖNY  
MŰHELY

2024.  
december

# ÉPÍTÉS



297

*Tisza-kastélyegyüttes, Geszt  
(DAW Építész Stúdió, Mobilia Architects,  
Katona András, Zakariás András, Zakariás Tamás)*

*Fotó: Botár Gergely*

## FÓKUSZTÉMA: KASTÉLYFELÚJÍTÁSOK

Beszámoló a MÉK küldöttgyűléséről – A kastélytörvény szerepe – A MÉK Elnökségének határozatai – Budapest Építészeti Nívódíja 2024 – Geszt – Tisza-kastélyegyüttes – „Nemes egyszerűség és csendes nagyság” – A Füzér-radványi Károlyi-kastély felújítása a kastélyprogramban – Kastély, park és örökség: a Nádasdy-kastély felújításának sikertörténete – Eltűnő rétegek nyomában: a Szabadkígyósi Wenckheim-kastély felújítása – Új technológia rovat



# AZ ÚJ CÉGKÖZPONT MEGNYITÁSA

14-hónapos kivitelezési munka után, ez év nyarán készült el a PREFA Hungária Kft. új cégközpontja, és a PREFA Academy oktatóközpontja, melyet a cégtulajdonos, Dr. Cornelius Grupp nyitott meg ünnepélyes keretek között az elmúlt héten, mintegy 250 vendég jelenlétében.

Az est, és az épület szimbolikus megnyitása a piros szalag Dr. Grupp, Leopold Pasquali, Nemere Judit, és Kovács Tímea általi közös átvágásával kezdődött. Ez a jelentős pillanat nem csupán az új épületet nyitotta meg, hanem egy új fejezetet is a PREFA Hungária Kft. életében.

A rendezvény fényét különösen emelte Dr. Grupp megnyitó-beszéde, melyben köszönetet mondott a PREFA dolgozóinak és vevőinek. Hangsúlyozta, hogy ez a siker a vevőkkel való szoros együttműködés nélkül nem jöhetett volna létre. Az este során a PREFA vevői is szót kaptak: videóüzenetek formájában emlékeztek meg az elmúlt 20 közös év sikereiről.

A hivatalos rész után a vendégek megtekinthették az épületet. Az 1.750m<sup>2</sup> alapterületű épületben helyet kapott a PREFA Academy gyakorlati és elméleti oktató egysége, az irodák, egy bemutatóterem és egy raktár, mely 1.200m<sup>2</sup> alapterületével az épület legnagyobb részét képezi. A látogatókat lenyűgözték azok a lehetőségek, melyeket az épület a magas minőségű PREFA termékek bemutatása, és az oktatási tevékenység kibővítése terén rejt.



## TARTALOM

### A Magyar Építész Kamara hírei

Ajánló .....	2
Tájékoztató a MÉK 2024. december 10-i küldöttgyűléséről .....	3
A kastélytörvény szerepe műemlékeink hosszú távú megmaradásának biztosításában .....	4
A MÉK Elnökségének határozatai .....	6

### Építészeti közélet

Budapest Építészeti Nívódíja 2024 .....	8
---	---

### Fókusztema: Kastélyfelújítások

Geszt – Tisza-kastélyegyüttes – rehabilitáció .....	12
„Nemes egyszerűség és csendes nagyság” .....	14
A füzerradványi Károlyi-kastély felújítása a kastélyprogramban .....	18
Kastély, park és örökség: a Nádasdy-kastély felújításának sikertörténete .....	22
Eltűnő rétegek nyomában: a szabadkígyósi Wenckheim-kastély felújítása .....	26

### Új technológia

„PREFA – Erős, mint a bika!” – MOST még erősebb lett a BIKA! .....	30
Magyar földjén a Baumit Life Challenge nemzetközi építészeti versenyen! .....	31
Egy elegáns, tengerparti szálloda burkolása kerámiacsempékkel és márványmozaikkal .....	32

ÉPÍTÉS Z KÖZLÖNY-MŰHELY | ISSN 1789-0934 |

| 297. szám | 2024. december

A Magyar Építész Kamara kiadványa | Kiadja: Publicitas Art-Media Kiadó Kft. | Felelős: Nagy Ibolya, a kft. ügyvezetője  
A szerkesztőbizottság elnöke: dr. Hajnóczy Péter; tagjai: Szalay Tihamér, Turi Attila | Főszerkesztő: Tutervai Máttyás  
| Felelős szerkesztő: Dér Andrea | Szerkesztőség: H-1088 Budapest, Ótpacsi utca 2., telefon: (06-1) 318-2944, (06-30) 4730-391, e-mail: szerkesztoseg@mek.hu, www.mek.hu | Hirdetésfelvétel: Publicitas Art-Media Kiadó Kft.  
H-1021 Budapest, Tárogató út 26., telefon: (06-30) 964-9598, e-mail: ibolyan@publicitasart.hu, www.publicitasart.hu  
A leadott anyagok tartalmáért és formai megjelenéséért a kiadó nem vállal felelősséget. A Magyar Építész Kamara elektronikus kiadványa: www.mek.hu – napi frissítés. A honlap nyitóoldalán lehet feliratkozni a heti e-mail hírlevélre.



## Ajánló



Kedves Olvasók, Tisztelt Kollégák!

Látótávolságban a karácsony! Juhééé!

Ennek öröme javában zajlik a Magyar Építész Kamara ünnepekre készülődő játéka a MÉK Facebook-oldalán, ahol minden nap megjelenik egy épület Európa valamelyik országából, és ki kell találni, hogy melyik az és hol van. Segítségül mindennap egy receptet is közlünk az adott országból. A sok helyes választ beküldők és valamelyik receptet elkészítők között értékes könyveket sorsolunk majd ki. Játékra fel!

Ha év vége, akkor MÉK-küldöttgyűlés. Beszámolunk a 12. 10-én megtartott küldöttgyűlésről, amely bővelkedett napirendi pontokban, hiszen az elmúlt időszak jogszabályváltozásai miatt jó néhány kamarai szabályzatot kellett módosítani, illetve új szabályzatot alkotni. Az elfogadott szabályzatokkal kapcsolatban a MÉK honlapján célszerű tájékozódni.

A közlöny fókusztemája során a magyarországi kastélyfelújítások témáját járjuk körbe. Ennek bevezetéséül olvasható Lánszki Regő államtitkár úr cikke a kastélytörvény szerepéről, az állam kastélyokkal kapcsolatos távlati terveiről.

A közlönyből megismerhetők a MÉK Elnökségének utóbbi időszakban meghozott határozatait, köztük a szakmai hozzájárulási alapra benyújtott 2. félévi kérelmek bírálatai.

Részletesen beszámolunk a Budapesti Építészeti Nívódíja 2024 átadásáról, illetve röviden bemutatjuk a nívódíjas és a dícséretben részesült alkotásokat. Az idei nívódíjat Gereben Péter és Marián Balázs nyerte el a Budapesti Gazdasági Egyetem Könyvtár és Hallgatói Központ épületével. Gratulálunk minden elismerésben részesült kollégának!

A fókusztemánk első épülete a Geszten található Tisza-kastély-együttes rehabilitációja. Az épületet a DAW Építész Stúdió és a Mobilia Architects képviselőjében Katona András, Zakariás András és Zakariás Tamás jegyzik. A sokfunkciós épületrehabilitáció jó példája egy műemlék épület élővé tételének, ha arra jár a kedves olvasó, ne hagyja ki!

A következő bemutatott kastély a dégi Festetics-kastély. Ahogy a cikkben is szerepel, különleges minőségű épületről van szó.

„A kastély és parkja kivételes, monumentális dimenziókkal rendelkezik, »páratlanul végiggondolt kompozíció« részeként: helyét a tájba »rendkívüli gondossággal jelölték ki egy festői lankára, éppen kellő távolságra a falutól«. Korának legnagyobb birtokközpontja lett a hatalmas kert és az épületegyüttes, mely korszerűségben, szépségben, eszmeiségben túlszárnyalta korának főúri rezidenciáit.” Ennek megfelelően a Garaguly Kinga és Gábor Kálmán által tervezett felújítás végeredménye is kimagasló!

Ezt követően Füzérradványba utazunk tovább, következő állomásunk a Károlyi-kastély, melynek felújítását B. Szabó Veronika és kollégái tervezték. A kastély kívülről teljesen megújult, a belső felújítások egy része még befektetőre, pénzügyi forrásra vár, ki tudja, talán a már említett kastélyprogram tudja előmozdítani a további rekonstrukciót.

Sokkal inkább sikertörténet a nádasdladányi Nádasdy-kastély, a felújítás tervezői a TSPC Kft. és a Bicske Építő Kft., Kádár Mihály és Ónodi Szabó Lajos. A magas színvonalú felújításnak köszönhetően az épület maga és a benne működő kiállítás is megér egy kirándulást! A hely szellemiségét leginkább a cikk alábbi része tükrözi: „Nádasdy Borbála a nádasdladányi kastély felújítása kapcsán adott interjújában úgy fogalmazott: azt szeretném, ha a látogatók, akik belépnek a kastélyba, egy kicsit átérezzék a családjuk »lelkiségét« (...) nemcsak az a fontos, hogy mit kaptunk az őseinktől, hanem az is – sőt a legfőképpen az –, hogy mit adunk tovább az utódainknak.”

Végül, de nem utolsósorban következik a szabadkigyósi Wenckheim-kastély, melynek generáltervezője a Konkrét Stúdió. A feladat szépségét jól kifejezi a cikk alábbi mondata: „Rendkívül izgalmas kaland volt megfejteti, felfejteni, meg-tisztogatnia a nagy előd, Ybl Miklós nyomait és rákapcsolódni, belehelyezkedni az építészeti gondolkodásába. Különös érzés, hogy mennyire hasonlóan gondolkodunk ma is, az építész agy sok szempontból mennyire független az időtől.” Jó szívvel ajánljuk az épületet mindenkinek!

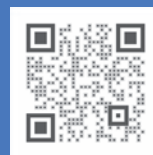
A közlönyben szereplő épületek bővített kép- és tervanyagát az Építész Közlöny online változatában, a [www.epiteszkozlony.hu](http://www.epiteszkozlony.hu) oldalon tekinthetik meg.

Új technológia rovatunkban olvashatunk a PREFA akadémiáról, a Baumit Life Challenge nemzetközi építészeti versenyéről és a Mapei kerámiaburkolatairól.

Csendes téli estéken tökéletes kikapcsolódás 1 csésze forralt borral bekuckózni a lakásban, és a Közlönnyt olvasgatni! Próbálják ki!

A MÉK és az Építész Közlöny stábjában nevében békés, szép ünnepeket, vidám év végét és jobbnál jobb közlönnyekben gazdag új évet kívánunk minden kedves olvasónknak!

Tutervai Mátyás  
MÉK-alelnök, főszerkesztő



<https://www.facebook.com/magyarepiteszkamara/>

# Tájékoztató a MÉK 2024. december 10-i küldöttgyűléséről

A Magyar Építész Kamara 2024. december 10-én kedden az Öbölház Rendezvényközpontban tartotta meg idei második küldöttgyűlését a Kopaszi-gáton.

Dr. Hajnóczy Péter MÉK elnök megnyitó szavait követően a hivatalos napirendi pontok előtt Kamarai érmek kerültek átadásra. A Kamarai érmet olyan személynek adományozható, aki kiemelkedően sokat tett a Kamara működéséért, fejlődéséért, elismeréséért. A MÉK Elnökségének döntése alapján a díjazottak: O. Ecker Judit korábbi tagozati elnök, Szalay Tihamér MÉK alelnök és dr. Vukov Konstantin tagozati elnök lett.

A küldöttgyűlés első napirendi pontjaként a MÉK Etikai-fegyelmi Bizottságába 8 új tag megválasztására került sor, így a bizottság újra 12 tagból áll.

Az új tagok: B. Nagy Helga, B. Terbe Erzsébet, Berényi Mária, Dull György, Fáy Piros, Györgyi Zoltán, Harkácsi Margit, Vonnák Katalin.

Az építészeti törvény és a kapcsolódó jogszabályok változtatásokat tettek szükségessé a már meglévő kamarai szabályzatokban, illetve új szabályzatok létrehozatalát is megkívánták.

A küldöttgyűlésre előterjesztett anyagokat a MÉK előzetesen már megvitatta a területi építész kamarákkal, a november 7-8-án tartott Területi Elnökök Testületének ülésén.

A küldöttgyűlés elfogadta az *Alapszabály*, az *Etikai-fegyelmi, a Jogosultsági, a Pénzügyi és Gazdálkodási Szabályzat* módosítását, a MÉK 2025. évi költségvetését és ennek részeként a 2025. évi tagdíj mértékét, továbbá *A kamarai tag közreműködése a magasépítési beruházási folyamatban szabályzatot*, *A tervdokumentációk tartalmi és formai követelményei II. – Tájépítészeti alkotások szabályzatot*, valamint *A tervdokumentációk tartalmi és formai követelményei III. – A favédelmi terv szabályzatot*. *A tervellenőrzés szabályai* szabályzat esetében nem lett meg a 2/3-os többség, így ennek elfogadására végül nem került sor. *A tervdokumentációk tartalmi és formai követelményei I. – Magasépítési építmények szabályzat* koncepcióját továbbdolgozásra javasolta a küldöttgyűlés, így az átdolgozást követően ez és a tervellenőrzésre vonatkozó szabályzat is a 2025. májusi küldöttgyűlésen napirendre lesz tűzve.

A küldöttgyűlés Egyebek napirendi pontjában a küldöttek tájékoztatót hallhattak Szalay Tihamér MÉK alelnöktől a felelősségbiztosítás témakörében, illetve zárótémaként Tutervai Mátyás MÉK alelnök ismertette, hogy a tavalyi évhez hasonlóan a MÉK idén is adventi sorozatot indít a Facebook-oldalán a karácsonyi készülődés jegyében.

Ezt követően dr. Hajnóczy Péter MÉK elnök megköszönte a küldötteknek a részvételt és bezárta a küldöttgyűlést.

A MÉK 2024. december 10-i küldöttgyűlésének határozatait a [mek.hu](http://mek.hu) honlapon, valamint az *Építész Közlöny* online kiadásában – [www.epiteszkozlony.hu](http://www.epiteszkozlony.hu) – olvashatók teljes terjedelmükben. Az eseményen készült további fotók szintén lapunk online változatában tekinthetők meg.



# A kastélytörvény szerepe műemlékeink hosszú távú megmaradásának biztosításában



## A kastélyok helyzete Magyarországon

A kulturális örökség egyes elemeinek fenntartható fejlesztéséről szóló 2024. évi XXXII. törvény (továbbiakban: törvény) célja a nemzeti örökségünk részét képező állami tulajdonban álló műemlék ingatlanok örökségvédelmi előírásoknak megfelelő működtetése, használata, felújítása, fejlesztése magán-szereplők, önkormányzatok, egyházak, gazdasági társaságok bevonásával.

Magyarország építészeti öröksége a kastélyok és kúriák sokaságában testesül meg, amelyek az elmúlt évszázadok során nemcsak lakóhelyek, hanem a kulturális és gazdasági élet központjai is voltak. Ezek az épületek különleges szerepet játszottak a magyar történelemben, hiszen képet kaphatunk a kor elítjének kultúrájáról, falai között élt a magyar nemesség, sőt, gyakran a tudományos és a művészeti élet jelentős eseményeinek is helyszínei voltak.

Ezek az épületek azonban nemcsak a múlt dicsőségét hordozzák magukban, hanem a felelősségünket is, hogy a jelenben megőrizzük őket a jövő számára. Nem hagyhatjuk, hogy tovább pusztuljanak!

A magyarországi kastélyok és kúriák helyzete ugyanis az elmúlt évtizedekben jelentős mértékben és folyamatosan romlott. A mai Magyarország területén egykor működő mintegy 1500 kastély és kúria közül sok eltűnt vagy elbontásra került.

A szocializmus évtizedei különösen pusztító hatással voltak a kulturális örökségre, és ezek az időszakok természeti katasztrófához mérhető károkat okoztak a kastélyok és kúriák tekintetében.

Számos jelentős kastély teljesen elpusztult, mint például az érdi Szapáry-kastély, a rédei Esterházy-kastély vagy szinte teljesen megsemmisült, mint a Pollack Mihály által tervezett alcsútdobozói Habsburg-kastély.

A nem elbontott és pusztulásra ítélt épületek estében is méltatlan körülmények uralkodtak sok műemlékben. Példaként említhető a kunbaracsi Vörös kastély, amelyet a szocializmus idején traktor- és szerelőműhelyként használtak. Az európai szinten is kiemelkedő bajnai Sándor-Metternich-kastély – az „Ördöglovas” egykori rezidenciája – szociális lakásoknak

adott otthont, majd később tsz-irodák és gépállomás is helyet kapott az épületben. A fenékpusztai Festetics-major és iskastély a lenüzem, a kendergyár és a termelőszövetkezetek működési helyévé vált, míg a fertői Esterházy-kastély, amely korábban Haydn alkotóműhelyeül szolgált, traktorok és gabonás zsákok raktárává alakult.

A rendszerváltoztatás után sem javult általánosságban a kastélyok állapota, mivel a források hiánya és a fenntartási kihívások miatt az épületek jelentős része tovább pusztult.

Sajnos jelenleg is számos rossz állapotú, építészetiileg jelentős kastélyról tudunk, mint amilyen a somlószőlői Zichy-kastély, a lovasberényi Cziráky-kastély, a mezőcsáti Dobozy-kastély vagy éppen az illésmajori Festetics-kastély.

Az elmúlt 13 évben ugyan a Nemzeti Kastélyprogram és Nemzeti Várprogram keretében állami és uniós támogatással több mint egy tucat kastélyt újítottak fel, azonban ezek hosszú távú fenntartása további jelentős forrásokat igényel, és folyamatos jelentős pénzügyi kiadást jelent a költségvetés számára. Nem fenntartható, hogy mindez csak állami „teher” legyen. Ráadásul további milliárdokat kellene még ezekre is ráköltetni, és még nem beszélünk arról a több mint száz további, állami kézben lévő kastélyról, amelyeknek az állagmegóvása sem történt meg.

De még a felújított kastélyok fenntartása is hatalmas állami szerepvállalást igényel. Lássunk néhány konkrét példát ezek közül: a nádasdladányi Nádasdy-kastélynak 628 millió forint a működési költsége és 343 millió forint a bevétele, a bajnai Sándor-Metternich-kastélyegyüttes esetében 419 millió forint a működési költség és 122 millió forint a bevétel, míg a füzérradványi Károlyi-kastély esetében 877 millió forint működési költség mellett csak 189 millió forint bevétel társul.

Azt láthatjuk tehát, hogy az állam 45 éven át nem törekedett ezen építészeti értékek megőrzésére, majd a következő 30 évben bebizonyosodott, hogy önmagában nem képes azok fenntartható működtetésére.

Ezért elengedhetetlen, hogy olyan funkciókat találjunk ezeknek az épületeknek, amelyek hosszú távon biztosítják fennmaradásukat. Ehhez kulcsfontosságú a magántőke bevonása, valamint az egyházak, az önkormányzatok és a helyi közösségek aktív részvétele a megújulásban és a működtetésben. Azt várjuk, hogy ugyanaz a szellem, ami ezeket a kastélyokat létrehozta, most újra életet lehel beléjük.

## A „kastélytörvény” részletei

A törvény alapján évente felmérésre kerül, hogy az állami tulajdonú ingatlan vagyonkezelője az ingatlanban megvalósuló állami feladatellátást szolgáló hasznosításra és üzemeltetésre is figyelemmel a műemlékvédelmi kötelezettségeit és a nemzeti vagyonnal való felelős gazdálkodás követelményeit a jogszabályi előírásoknak megfelelően teljesíti-e, és az ingatlan fenntartása, hasznosítása, felújítása hatékonyabban megoldható-e a magánjogi jogalany bevonásával.

A 2024. augusztus 30-án megjelent pályázati felhívás értelmében első lépésben nyolc ingatlan esetében került sor pályázat kiírására:

- » a bajnai Sándor-Metternich-kastélyra,
- » a füzérradványi Károlyi-kastélyra,
- » a nádasdladányi Nádasdy-kastélyra,

- » a sümegi püspöki palotára,
- » a szabadkígyósi Wenckheim-kastélyra,
- » a tatai Esterházy-kastélyra,
- » a dégi Festetics-kastélyra,
- » valamint a majki kamalduli remeteszékre és a hozzá kapcsolódó Esterházy-kastélyra.

A törvény mellékletében szereplő ingatlanok korábban a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény 2. számú mellékletében a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonnak minősülő, műemléki védelem alatt álló építmények és építményegyüttesek részét képezték, amelyek vagy a NÖF Nonprofit Kft. vagyonkezelésében állnak, vagy az MNV Zrt. látja el a tulajdonosi joggyakorló feladatokat az állam nevében.

A felhívásban szereplő helyszínek esetén a kiválasztási folyamat során fontos szempontként került előtérbe az adott ingatlanhoz kapcsolatban megvalósulásra váró beruházások értéke, a fenntartás költsége, de ugyanilyen mértékben volt prioritás a kihasználtság is. A kiválasztott 8 ingatlan esetében jelentős fejlesztések történtek az előző években az állam részéről, azonban a nagyfokú felújítások egyik esetben sem eredményeztek teljes körű, fenntartható beruházást.

Ahhoz, hogy a már befektetett állami források valóban eredményesen megtérüljenek, és mindenki számára hiteles, élményszerző turisztikai célponttá is váljanak, először ezeket a helyreállításokat szükséges befejezni. További érv ezen ingatlanok mellett, hogy bár a beruházások nem teljes körűek, a hosszú távú fejlesztéshez szükséges megalapozó műemlékvédelmi szempontok az elkészült tervek és szakanyagok miatt már biztosítottak a szakmailag biztos további fejlesztésekhez.

A törvény előírásai alapján a kérelmezőnek szakmai és üzleti tervet kell összeállítania, amelynek része egy 10 éves felújítási terv, valamint egy 30 éves fenntartási és üzemeltetési terv. A kérelmekről a kulturális örökség védelméért felelős miniszter tulajdonosi döntés formájában dönt. A miniszter mérlegeli, hogy a szakmai és üzleti terv alapján elérhető-e az ingatlan fenntartható fejlesztése és örökségvédelmi előírásoknak megfelelő védelme, továbbá a műemlékek a jövő nemzedékek számára való megőrzése.

- » A törvény szerinti 10 éves felújítási terv és a 30 éves fenntartási és üzemeltetési terv, valamint ezen tervek végrehajtása feletti miniszteri kontroll egyértelműen a kulturális értékek megőrzésének garanciái. Emellett az átadott épületek esetében a törvény további szigorú feltételeket is meghatároz:
- » Az ingatlan fenntartása és karbantartása: a tulajdonos köteles az ingatlant a jó gazda gondosságával üzemeltetni, a vonatkozó jogszabályok előírásainak megfelelően fenntartani. Ennek érdekében el kell végeznie a szükséges karbantartási munkákat az állagromlás megelőzése érdekében, és gondoskodnia kell a műemlékvédelmi előírások szerint végzett, az épület állapotának javulását célzó felújításokról.
- » Építési, bontási és restaurációs tevékenységek engedélyezése: az ingatlan homlokzatát érintő módosításokat, valamint az alapozást vagy tartószerkezetet érintő építési, bontási vagy restaurációs munkálatokat kizárólag

a Kötv. előírásai szerint és a miniszter előzetes, írásbeli engedélyének birtokában végezheti el a tulajdonos.

- » Közgyűjtemény fenntartása: a tulajdonba adás időpontjában az ingatlanban működő közgyűjtemény látogathatóságát a Kultv. és annak végrehajtási rendeletei szerint biztosítani kell a továbbiakban is.
- » Közgyűjtemény látogatása: az épületben található közgyűjteményt a nyilvánosság számára évente legalább 300 napon keresztül elérhetővé kell tenni, akár ingyenesen, akár térítés ellenében.
- » Park és kert hozzáférhetősége: az ingatlanhoz tartozó parkot és kertet az év minden napján ingyenesen nyitva kell tartani naponta 10 és 19 óra között a nagyközönség számára.
- » Emlékezet megőrzése: az ingatlan kulturális, történelmi vagy egyéb szempontból jelentős keletkezésének történetéről méltó módon meg kell emlékezni, például emléktábla elhelyezésével vagy más megfelelő formában.
- » Támogatási kötelezettségek teljesítése: amennyiben az ingatlan támogatási jogviszonyból eredő kötelezettséggel terhelt, a tulajdonosnak maradéktalanul teljesítenie kell a jogosultsági, fenntartási és egyéb előírásokat.
- » Éves beszámolási kötelezettség: a tulajdonosnak évente be kell számolnia az ingatlan hasznosításáról annak a szervezetnek, amely az ingatlant átadta.

Ezekkel a garanciákkal a törvény egyszerre biztosítja, hogy az új vagyonkezelő fenntartható funkciót találjon a műemléki épületeknek, azokat megfelelően felújítsa és működtesse és hogy az érdeklődők a kastély parkját és közgyűjteményét továbbra is megtekinthessék.

Mindez egy új modell kezdete. Ezzel látjuk biztosítottnak, hogy 2035-re a műemlékek, benne különösen a kastélyok, 90%-a felújításra kerülnek. Értéket védünk, a szabályokban partnerséget ajánlunk.

*Lánszki Regő építészeti államtitkár,  
Építészeti és Közlekedési Minisztérium*

*A füzerradványi  
Károlyi-kastély*



Fotó: Gulyás Attila





#### 46/2024. (07. 24.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége N. Z. által benyújtott, zöldinfrastruktúra-tervezői tanúsításra vonatkozó kérelmét áttekintette és 7 igen szavazattal egyhangúlag úgy dönt, hogy a benyújtott iratok alapján részére a zöldinfrastruktúra-tervezői tanúsítás kiállítható.

#### 47/2024. (07. 24.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége P. K. A. által benyújtott, zöldinfrastruktúra-tervezői tanúsításra vonatkozó kérelmét áttekintette és 7 igen szavazattal egyhangúlag úgy dönt, hogy a benyújtott iratok alapján részére a zöldinfrastruktúra-tervezői tanúsítás kiállítható.

#### 48/2024. (07. 24.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége Sz. Á. által benyújtott, zöldinfrastruktúra-tervezői tanúsításra vonatkozó kérelmét áttekintette és 7 igen szavazattal egyhangúlag úgy dönt, hogy a benyújtott iratok alapján részére a zöldinfrastruktúra-tervezői tanúsítás kiállítható.

#### 49/2024. (07. 24.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége Sz. A. által benyújtott, zöldinfrastruktúra-tervezői tanúsításra vonatkozó kérelmét áttekintette és 7 igen szavazattal egyhangúlag úgy dönt, hogy a benyújtott iratok alapján részére a zöldinfrastruktúra-tervezői tanúsítás kiállítható.

#### 50/2024. (07. 24.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége T. A. által benyújtott, zöldinfrastruktúra-tervezői tanúsításra vonatkozó kérelmét áttekintette és 7 igen szavazattal egyhangúlag úgy dönt, hogy a benyújtott iratok alapján részére a zöldinfrastruktúra-tervezői tanúsítás kiállítható.

#### 51/2024. (07. 24.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége V. G. által benyújtott, zöldinfrastruktúra-tervezői tanúsításra vonatkozó kérelmét áttekintette és 7 igen szavazattal egyhangúlag úgy dönt, hogy a benyújtott iratok alapján részére a zöldinfrastruktúra-tervezői tanúsítás kiállítható.

#### 52/2024. (07. 24.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége W. K. által benyújtott, zöldinfrastruktúra-tervezői tanúsításra vonatkozó kérelmét áttekintette és 7 igen szavazattal egyhangúlag úgy dönt, hogy a benyújtott iratok alapján részére a zöldinfrastruktúra-tervezői tanúsítás kiállítható.

#### 53/2024. (07. 24.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége Z. K. által benyújtott, zöldinfrastruktúra-tervezői tanúsításra vonatkozó kérelmét áttekintette és 7 igen szavazattal egyhangúlag úgy dönt, hogy a benyújtott iratok alapján részére a zöldinfrastruktúra-tervezői tanúsítás kiállítható.

#### 54/2024. (09. 06.) sz. MÉK Elnökségi határozat

Az elnökség 7 igen szavazattal egyhangúlag úgy dönt, hogy felhatalmazza Enczi Jánost, Puskás Pétert, Lente Andrást, Deutsch Máriát, hogy a MÉK-főtitkár bevonásával döntse el az etikai-fegyelmi eljárások kapcsán az elektronikus kapcsolattartás módját.

#### 55/2024. (10. 04.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége J. J. által benyújtott, zöldinfrastruktúra-tervezői tanúsításra vonatkozó kérelmét áttekintette és 6 igen szavazattal egyhangúlag úgy dönt, hogy a benyújtott iratok alapján részére a zöldinfrastruktúra-tervezői tanúsítás kiállítható.

#### 56/2024. (10. 04.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége J. E. által benyújtott beruházáslebonyolítói szakterületen tanúsításra vonatkozó kérelmét áttekintette és 6 igen szavazattal egyhangúlag úgy dönt, hogy a benyújtott iratok alapján részére a kért két tanúsítás kiállítható.

#### 57/2024. (10. 04.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége T. J. K. által benyújtott, zöldinfrastruktúra-tervezői tanúsításra vonatkozó kérelmét áttekintette és 6 igen szavazattal egyhangúlag úgy dönt, hogy a benyújtott iratok alapján részére a zöldinfrastruktúra-tervezői tanúsítás kiállítható.

#### 58/2024. (10. 04.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége T. K. által benyújtott, zöldinfrastruktúra-tervezői tanúsításra vonatkozó kérelmét áttekintette és 6 igen szavazattal egyhangúlag úgy dönt, hogy a benyújtott iratok alapján részére a zöldinfrastruktúra-tervezői tanúsítás kiállítható.

#### 59/2024. (10. 04.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége B. E. által benyújtott, zöldinfrastruktúra-tervezői tanúsításra vonatkozó kérelmét áttekintette és 6 igen szavazattal egyhangúlag úgy dönt, hogy a benyújtott iratok alapján részére a zöldinfrastruktúra-tervezői tanúsítás kiállítható.

#### 60/2024. (10. 04.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége A. J. által benyújtott, zöldinfrastruktúra-tervezői tanúsításra vonatkozó kérelmét áttekintette és 6 igen szavazattal egyhangúlag úgy dönt, hogy a benyújtott iratok alapján részére a zöldinfrastruktúra-tervezői tanúsítás kiállítható.

#### 61/2024. (10. 04.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 6 igen szavazattal egyhangúlag az alábbiak szerint dönt a Szakmai hozzájárulási alap 2024. második fordulójában beérkezett kérelmekről:

Pályázó neve	Szakmai program rövid címe	Teljes költség	Igényelt összeg	MÉK-döntés
Somogy Vármegyei Építész Kamara	Építészeti díjak kiadása: Lamping József-diplomadíj, Az év balatoni háza különdíj	580 000 Ft	485 000 Ft	485 000 Ft
Vadász Bence	„Vadásztársaság” – Vadász Bence 60 – kiállítás	3 982 000 Ft	1 592 800 Ft	1 592 800 Ft
Komárom-Esztergom Vármegyei Építész Kamara	Az építészeti hónapja Komárom-Esztergom Vármegyében 2024. rendezvényei	1 300 000 Ft	1 040 000 Ft	1 040 000 Ft
Magyar Építészek Veszprém Vármegyei Kamarája	Szakmai továbbképzések – közösségi élet	1 130 000 Ft	904 000 Ft	904 000 Ft
Összesen		6 992 000 Ft	4 021 800 Ft	4 021 800 Ft

# Budapest Építészeti Nívódíja 2024

BUDAPEST ÉPÍTÉSZETI



Budapest egyedülálló természeti, táji helyzetével harmóniában lévő épített örökség fenntartása és értékalapú fejlesztése érdekében Budapest Főváros Önkormányzata és a Budapesti Építész Kamara 2024 júliusában nyilvános pályázatot hirdetett a Budapest Építészeti Nívódíja 2024 elnyerésére.

A minden évben meghirdetésre kerülő pályázat feladata és célja, hogy a Budapest Építészeti Nívódíja átadásával elismerje és a nyilvánossággal megismertesse a városképet formáló, legkiemelkedőbb építészeti alkotásokat.

A bírálóbizottság tagjai: Kerpel-Fronius Gábor, a bizottság elnöke (Főpolgármesteri Hivatal), Eltér István, a Budapesti Építész Kamara előző elnöke, Erő Zoltán, Budapest főépítésze, Bardóczi Sándor, Budapest főtájépítésze, Herczeg László, a Budapesti Építész Kamara elnöke, Frikker Zsolt építész, Perényi Flóra építész, Soltész Noémi építész.

A 2024. évi pályázatra beérkezett 18 pályamű közül a bírálóbizottság kilenc helyszínt tekintett meg. Végül egy nívódíj és öt dicséret átadása mellett döntött.

Az ünnepélyes díjátadó 2024. december 5-én volt a FUGA Budapesti Építészeti Központban, ahol a pályázatra beérkezett minden pályaműből készült kiállítás is megtekinthető.

A Budapest Építészeti Nívódíja 2024 elismerésben részesített épület tervezői emléklakettet, a dicsérettel minősített tervezők díszoklevelet és mindannyian pénzjutalmat vehettek át.

A Budapest Építészeti Nívódíja bírálóbizottsága idén is azokat a kiemelkedő ötleteket, elképzeléseket díjazta, amelyek méltók a város múltjához, meghatározzák a jelenét és követendő változásokat adnak a jövő kihívásaira.



**Budapesti Gazdasági Egyetem Könyvtár és Hallgatói Központ** Bp. XIV. kerület, Bagolyvár utca 6-10.

*Felelős tervezők:* Gereben Péter, Marián Balázs

*Építész munkatársak:* Bódi Gergely Gergő, Dormán Miklós, Hajnal Ödön, Ivicsics Júlia, Kovács Júlia, Percz Gábor, Tábi Sára, Ábrahám-Fúrús András

*Belsőépítész tervezők:* Ivicsics Júlia (Gereben Marián Építész Kft.), Göde András, Horváthné Maróti Katalin, Király Edina (Kroki Kft.)

*Táj- és kertépítész tervezők:* Mohácsi Sándor, Polareczki Dóra (S73 Kft.)

*Tartószerkezet:* Romits Gábor (R.H.K. Kft.)

*Épületgépészet:* Mészáros Olivér (Mevaplan Team Mérnökiroda Kft.)

*Épületvillamosság:* Ivanics Zoltán, Nagy Olivér (Provill Kft.)

*Tűzvédelem:* Decsi György (Fireeng Kft.)

*Konyhatechnológia:* Gauland András (Teco-Gastro Bt.)

*Forgalomtechnika:* Rhorer Ádám (Közlekedés Kft.)

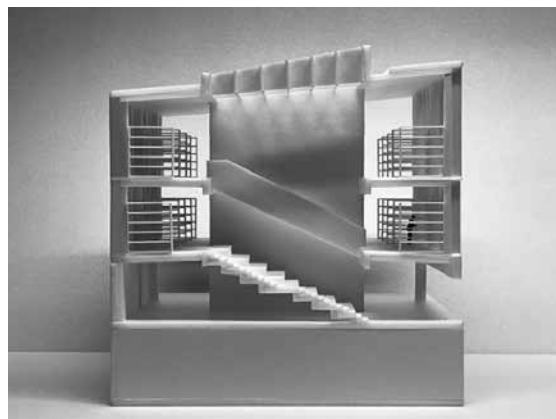
*Akadálymentesítés:* Kormányos Anna

*Infografika:* Hegyi Béla

*Építető:* Budapesti Gazdasági Egyetem

*Kivitelező:* Laterex Zrt.

A 2018-as nyílt építészeti tervpályázat kiírása anno így fogalmazott: „A központnak alkalmasnak kell lennie az oktatási, tanulási, kutatási és kulturális tevékenységek mellett a kapcsolódásra és feltöltődésre is.” A megbízó tehát felismerte: a könyvtár mint intézmény az elmúlt évtizedben funkcionális átalakuláson ment keresztül, és a társadalomban betöltött szerepe is átlényegült.



Mindezt a Gereben Marián Építészek Kft. mindenki számára olaszatosan fordították le az építészeti nyelvére.

Az épület már városépítészeti alapállításával jelentősen újraértelmezi a meglévő egyetemi komplexumot és annak köztéri kapcsolatait: beépítési pozíciójával és az egykori utcai kerítés elbontásával cour d'honneur-szerű érkező, étellel teli közösségi tér jött létre.

A kollégiumi épület fedett-nyitott árkádsorral egészült ki, és hosszanti előcsarnokával szervesen kapcsolódik a könyvtárhoz. A komplexum belső közlekedőrendszere megújult.

A könyvtár szellős, átlátásokkal gazdagított belső tere tiszta szerkesztéssel és izgalmas kapcsolatokkal teremt korszerű közösségi tereket, „tanulótájt”. A belsőépítészeti elemek, az egyedi téralakító könyvespolcrendszer, a lépcsős olvasók mind az egyetemi közösséget szolgálják.

A visszafogott homlokzati szerkesztés és az anyagválasztás figyelmesen reflektálnak a meglévő épületekre. A finombeton pillérek vertikálitása hangsúlyt kölcsönöz az épületnek, ami így méltón válik a könyvtárfunkción túl a BGE új közösségi központjává és egyben Zuglói izgalmas pontjává.



### Liget Center Auditórium

Bp. VI. kerület, Dózsa György út 84/a.

**Felelős tervezők:** Király Zoltán, Bozsik Zoltán (TIBA Építész Stúdió Kft.)

**Építész társtervezők:** Csányi Zita, Hajjas Veronika, Kéri Juli, Miklós Zsófia, Miljanovits Kira, Szenes Georgina, Tóth Tünde, Virágh Zoltán

**Belsőépítész:** Shell & Core terület: TIBA Építész Stúdió Kft.; bérlői terület: Erdélyi Linda (LAB5 Kft.)

**Táj- és kertépítész tervezők:** Balogh Péter István DLA † (s73 Kft.), Major József, Bálint Krisztina

**Tartószerkezet:** Markovits Péter (Markovits Tanácsadó Mérnökiroda Kft.), Bécsér Pál

**Épületgépészet:** Szigyártó Gábor (SMG-SISU Budapest Kft.), Pernyész György, Pitkó Attila

**Épületvillamosság:** Kapitor György (Zone-Plan Kft.), Aranyos Zsolt

**Tűzvédelem:** Nagy Béla (Flamma Contra Kft.), Pukánszky Gabriella

**Építető:** WING Ingatlanfejlesztő Zrt.

**Kivitelező:** FIT OUT Zrt.

DICSÉRET

Az egykori MÉMOSZ-székház tervezői (Gádos Lajos, Perényi Imre, Preisich Gábor, Szrogh György, 1948-1949) érett nemzetközi modern építészeti nyelvezettel formálták a szakszervezet központját. Az épület, bár politikai alapon pellengérré állították, a rendszerváltozásig megőrizte intaktságát. Dózsa György úti frontja Erick van Egeraat és Komjáthy Attila 1999-2001 közötti tervezésének köszönhetően alakult irodaházzá. A WING fejlesztésében és a TIBA Stúdió tervezésében készült legújabb átalakítás a beköltöző egyetlen nagy bérlő igényei mentén merészen nyúlt ehhez az örökséghez. Az RTL hírstúdiója számára markánsan, de nem teljesen visszafordíthatatlanul építették át az eredetileg műgonddal megkomponált kongresszusi termet, alapvetően tisztelettel bánva az elődök anyaghasználatával, térképzésével, formáival, olykor egészen a restaurátori részletességig. A megtalált és az oldalbejáráshoz kihelyezett vörösmárvány avatási tábla, a rekonstruált Tar István homlokzati dombormű, a banánlépcső megindító szépségű eredeti anyagai, a korábbi kubai nád álmennyezet íveinek megidézése mind azt mutatják, hogy az építészek balanszírozni próbálták az örökségvédelmi szempontok és a tévészékház igényei között. Bár a ház folyamatosan nagy építészeti viták kereszttüzeiben áll, dicséretesek megmentett értékei, felújításainak egymásra rétegződő óvatossága és a pusztán tény, hogy teljes terjedelmében új életre kelt, és továbbra is megidézi egy nagy stíluskorszak alkotóinak építészeti törekvéseit.



### Inside-in

Bp. XI. kerület, Építész utca 8-12.

**Felelős tervező:** Alexa Zsolt DLA, Rabb Donát, Schreck Ákos DLA

**Projektvezető építész:** Bernard Bea

**Építész:** Gelányi Henriett, Tátrai Anna

**Építető:** Belfry Group

A remeterákok vagy Bernát-rákok életük során keresnek maguknak egy csigaházat, amelybe beköltöznek, majd életük

DICSÉRET

során, ahogy növekednek, egyre nagyobbra cserélik azt. Ilyen furcsa gondolatársítások jutnak először az egyszeri építész eszébe, látva a fehérre meszelt, korábban támpillérekkel megtámasztott, talált csarnokot, amelybe új funkció költözött. Az új irodák kényelmesek, otthonosak, meglepően kevés a feszültség régi és új között. A beköltöző nem tölti ki maradéktalanul a rendelkezésre álló területet, jóleső térfeleslegek maradnak, amelyeknek funkciói kevésbé meghatározottak. Beszélhetnénk a felhasznált struktúra értékeiről, ez azonban inkább érdekesnek mondható, karakterét erősen a véletlen szülte, megtartása az épített értékek minősítésének újragondolására készlet. Környezetében sorra tűnnek el, vagy felismerhetetlenségig épülnek át társai: az 1960-as, 1970-es évek innovatív ipari építészete gyakorlatilag nyom nélkül szűnik meg. Ezért ez a ház egyszerre úttörő és példamutató. A megrendelő és a tervező bátran vállalták a feladatot, és minőségi módon valósították meg a tervet. Az ipari emlékek minősítése, védelme nem tisztázott, kezelésük módszertanát a mai napig nem dolgoztuk ki. Jegyezzük meg ezt a házat hivatkozásként!



#### A Kelenföldi Aláállomás homlokzata

Bp. XI. kerület, Hrsz. 4042/109.

*Homlokzati tervek felelős tervezője:*

Hátori Péter

*Homlokzati tervek építész társtervezője:*

Guba Sándor

*Homlokzatechnikai épületszerkezeti*

*tervező:* Laufer Péter

*Az épület generáltervezője:* Balogh László

*Tartószerkezeti tervező:* Volszky Ottó

*Táj- és kertépítész tervező:* Mohácsi Sándor

*Építész munkatárs:* Novák Sándor

*Építtető:* ELMŰ Hálózati Kft. + Property Market Kft.

*Kivitelező:* Market Építő Zrt.

DICSÉRET

„Süllyesztették volna a föld alá!” – fut át először a szemléző agyán, amikor meglátja a BudaPart zöldfelületként meghatározott területének közepén a hatalmas transzformátorházat. Szembesülve azonban ennek költségvetési és technikai nehézségeivel, kisvártatva arra fordul a figyelem, hogy miként lehet az átalakult környezetben átértelmezni, és éppen a láthatóváltással eltüntetni a tájidegenné vált épületet.

Ezt a tervező apró geggel oldja meg, a falfelületre az épület funkciójára utaló, a világ különböző tájairól származó színezett porcelánszigeteléseket helyez díszítőelemként. Apró ötlettel ér el nagy hatást, törli meg a nagy, egybefüggő falfelületeket,

teszi emberléptékűvé és játékosá az egyébként a lakókörnyezetben idegenül ható drabális testet. Mindezt úgy, hogy a zöldfelület játszótereire reflektálva a villamosipari funkció mellett egy mászófalat is megidéz.

De hogy se a játékoságot, se a szabadság játékoságból születő kísérletét ne vegyük túl komolyan, arra az épület számos pontjára kihelyezett, a falra mászást tiltó táblák figyelmeztetnek. Rendre. De ugyanígy motoszkál a látogatóban a kétely, hogy nem csökken-e túlságosan a kiváló geg ellenére is a park fennmaradó területeinek használhatósága.

Összességében azonban dicséretet érdemel az az egyébként kiváló minőségű kivitelezéssel megoldott könnyed poén, amivel egy fizikai adottságot gazdaságos eszközökkel lényegit át úgy, hogy mindeközben illeszkedik az ipariból lakóterületté vált környezetbe.



#### Normafa Siház

Bp. XII. kerület, Eötvös út 59.

*Felelős tervezők:* Szabó Levente DLA (Hetedik Műterem Kft.), Bartha András DLA (Studio Konstella Kft.)

*Építész társtervező:* Gyulovics István DLA, Alkér Katalin DLA (Studio Konstella Kft.)

*Belsőépítész tervező:* Hetedik Műterem Kft., Studio Konstella Kft., Mtenga Bianca, Bagota Réka

*Táj- és kertépítész tervező:* Billing Tamás, Bancsy Réka, Szalay-Szakály Zsuzsanna, Vidacs Borbála (PLAN-T Field Design Kft.)

*Munkatárs:* Tóth Szilvia

*Statika:* Hegyi Dezső, Ther Tamás

*Gépészet:* Cser Ildikó (Cser & Cser Bt.)

*Elektromosság:* Sápi József (Orfireusz Kft.)

*Épületszerkezetek:* Schreiber Gábor (S-4 Mérnökiroda Kft.)

*Építtető:* Budapest Főváros XII. Kerület Hegyvidéki Önkormányzat

*Kivitelező:* Archibona Kft.

DICSÉRET

A Normafa Siház tanúház, amely Budapest egy fontos pontján áll őrt, segíti – vagy nehezíti? – a tájékozódást. Eredetileg fontos útelágazásban épült: a János-hegy és Csillebérc között lehetett választani, a Kis Egyetemi és a Nagy Egyetemi jobbra volt, a Szamar-lejtő balra.

Később még fontosabbá vált az elágazóhely: balra, Csillebérc felé száguldottak merész kanyarral a csillebércki úttörők, a KFKI-

különjáratok, atomfizikusok, számítógép-szerelők, csillagászok, funkcionáriusok. A János-hegy felé mentek a kirándulók, a sportolók, élükön Papp Lacival, fát vágni.

Ma már nem itt van az útelágazás, nem itt szállnak át a csúcstudósok, nem azon a bejáraton megyünk be, nem az a vendégkör lép az épületbe. És mi az, hogy síház? És hol itt a hó?

A tervezők ebben az elbizonytalanodó helyzetben, érzékeny megbízói hozzáállás mellett raktak rendet és valósítottak meg egy „talált és csinált” gesztust kiváló minőségben. Átfordult a ház, a bejárat. A síház idézőjelbe került: a bővítmény kereste és megtalálta a helyét, sőt, új karaktert is hozott. Sajátos építészeti gesztus alakítja a tömegformálást, az anyaghasználatot. A térképzés a tartószerkezet meghökkenítő alkalmazását is feltételezi, a belsőépítészeti további meglepetésekkel szolgál. És észre kell vennünk, hogy az együttes a tájban áll, az üvegfalak az erdőre nyílnak, nincsenek bodegák a környéken, a fák közt ülünk, bent. És ez jó...

A Normafa Síház jó kezekbe került: Budapesti újabb alkotással gazdagodott a Gesamtkunst kategóriában.

#### A Dráva park megújítása

Bp. XIII. kerület, Dráva utca 3.

Felelős tervező: Király-Salgó Borbála, Kontra Dániel

Tervező: Bátorfi Dorka, Vámosi Livia Blanka, Kóczán Dalma, Pap Noémi

Automata öntözőrendszer: Skublics László

Közvilágítás, elektromos ellátás: Molnár Attila

Vízellátás: Leitner Gábor

Építető: Budapest Főváros XIII. Kerület Önkormányzata

Kivitelező: Parkfenntartó Kertészeti és Szolgáltató Kft.

A Dráva park a XIII. kerület progresszív zöldterületi fejlesztésének legújabb példája. A terület egy heterogén városrészben található, egyik oldalról a Dózsa György út négy sávja, másik oldalról tíz- és négyemeletes panelházak, hátulról egy óvoda és idősek klubja, a negyedik oldalról pedig a Váci út egyik magas irodaháza határolja. A park nem tartozik egyértelműen egyetlen lakó- vagy irodaegységhez sem; a felújítás előtti, kerítéssel elzárt állapotában leginkább átmenő forgalmat biztosított a telek négy sarka között.

A feladat nem egyszerűen a park zöldterületének újragondolása volt, hanem egyfajta identitásképzés. A lakosság bevonásával és többkörös igényfelméréssel sok befogadandó funkciót sikerült meghatározni: az északi, zajtól és forgalomtól leginkább védett, elkerített területen kapott helyet a játszótér, illetve a Dózsa György út mentén a kutyafuttató. A kettő között kialakult folytonos zöldfelületet kanyargós gyalogosút rendez, amelynek vizuálisan elhatárolt részein alakítottak ki piknikasztalokat, kültéri sporteszközöket, olvasósarkot, ping-pongasztalokat és egyéni leülőket. Említést érdemel a kialakított zöldfelület diverzitása is, amely több mint 20 fát, 10 000 évelő növényt és 4000-nél is több cserjét jelent.

Az újjászületett park valódi rekreációs teret kívánt létrehozni, ahova generációtól függetlenül szívesen járnak a környékbeliek. Fél évvel a megnyitást követően a lakossági visszajelzések alapján úgy tűnik, a megújulás sikeres volt.



DICSÉRET

Értesüljön Ön is a szakmagyakorlókat érintő friss hírekről!  
Like-olja és kövesse a Magyar Építész Kamara Facebook-oldalát!  
<https://www.facebook.com/magyarepiteszkamara/>



Iratkozzon fel a Magyar Építész Kamara honlapja,  
a [www.mek.hu](http://www.mek.hu) oldal heti e-mailhírlevelére!

## Geszt – Tisza-kastélyegyüttes – rehabilitáció



Fotó: Botár Gergely



Fotó: Botár Gergely

2024. június 4-én Orbán Viktor miniszterelnök és Lázár János építés- és közlekedésügyi miniszter adták át a geszti Tisza-kastélyegyüttest. A közel 20 hektáros helyszínen öt épület helyezkedik el. A *Tisztartó házban* fogadóter, recepció, a *kastélyban* kiállítás és rendezvényhelyszín, a hozzá szervesen kapcsolódó *Istálló-inaslakban* konyha, étterem és szálláshely, az *Arany János-házban* kiállítás működik. A Tisza-család temetkezési helye, a *Kriptaépület*, ugyancsak látogatható. A teljes terület rendezése az 1884-es kataszteri térképen jól olvasható működést szem előtt tartva a nemzeti emlékhely és ennek

okán a ma nagy forgalmú turisztikai látogatóközpont igényeivel egyeztetve alakult ki. A Tisztartó ház és az Istálló-inaslak kiszolgálóépületek történeti geometriáján kortárs formaátíratok jelennek meg. Ez indokolt volt egyrészt funkcióból fakadóan, másrészt mert ezek az épületek nem maradtak fent eredeti formájukban, harmadrészt – mivel nem állt rendelkezésre archív rajz vagy kép a tervezőknek – az alkotók nem bocsátkoztak, bocsátkozhattak találgatásokba. Belül mindkét ház működéséből adódóan más alaprajzi elrendezést kapott, de a közlekedési rendszer a történeti kialakítást tartja. A kastélyépület



Fotó: Botár Gergely

külső megjelenése alapvetően restauráció, de itt is megjelennek modern építészeti elemek. Ilyenek például a pincelejárók acélpengékkal való kimetszése, a kosárirves tornác beüvegezése, vagy az Istálló-inaslakkal történő transzparens összekötés. A történelmi terasz fölötti előtető visszaállítás szintén fontos eleme a restaurált kastélyépületnek. A kastély belső terében a működést szem előtt tartva, a ház súlypontjába – a két terasz közötti sávba – került a recepció és a kávézó. A rendezvényterként is használható „hármastér” (étkező, férfi- és női szalon) alapincézésével – tervezői döntés alapján – lehetett megfelelő méretű látogatói vizesblokkot kialakítani. A pince dongaboltozatos tereiben a vakolat leverésével előkerülő téglaszövet finom „gúzolásával” különleges archaikus atmoszféra volt visszahozható, ami támogatja az időszakos használatot, valamint a jelenlegi kiállítási installációhoz szükséges megfelelő kontrasztot képez. A tetőtér látogató útvonalba történő bevonása, a körüljárható transzparens üveggerendás és üveghéjazatú „kubatúra” (temperált vetítőterem) létrehozásával – a barokk manzárdtető eredeti fa szerkezeti elemei között – egyedi térélményt tud nyújtani az érdeklődők számára.

*Generáltervező:* DAW Építész Stúdió, Mobilia Architects

*Építész:* DAW Építész Stúdió, Mobilia Architects

*Felelős tervezők:* Katona András, Zakariás András, Zakariás Tamás

*Építész tervezők:* Vámos Zoltán, Sánta Richárd, Takács Mária Flóra, Maróty Mónika, Nagy László, Csáji Botond, Kisspál Emőke, Jung Márta, Boros Noémi, Bella Gergő, Pfiegel Gábor, Mezei Sándor, Szász Levente



Fotó: Botár Gergely

*Műemléki szakértők:* Vukoszávlyev Zorán, Nagy Gergely

*Statika:* Schreiber József (†), Hetesi Lilla, Csákvári Zoltán, Kovács Csaba, Cséfalvay Gábor, Stocker György (üvegszerkezetek)

*Tájépítész:* Szászné dr. Várkonyi Adrienn

*Kiállítás, üzemeltetés:* Nemzeti Örökségvédelmi Fejlesztési Nonprofit Kft.

*Kivitelezés:* West Hungária Bau Kft. és a Build It Kft. konzorcium



Fotó: Zakariás András

## „Nemes egyszerűség és csendes nagyság”<sup>1</sup>

Fotó: Németh Balázs



A barokk és a rokokó túlburjánzása után a klasszicista építészetben egy megtisztulási folyamat kezdődött, melynek fő célja az antik időtlen igazságainak újbóli megerősítése, „a természet igazi egyszerűségének elérése volt”.<sup>2</sup>

Ezt a művészettörténeti időutazást térbeli utazásra helyettesítve – s a mai életünket, városainkat átható túlburjánzó vizuális (és koncepcionális) szennyeződést magunk mögött hagyva – Dégre érve az időtálló nyugalom, tisztaság és szépség építészete képez meglepő és felemelő kontrasztot.

„Hasonlíthatatlan”, „mindent felülmúl” ilyen és ehhez hasonló elragadtatással írtak korabeli szemtanúk a dégi Festetics-kastélyról és parkjáról a XIX. század első felében. A mai látogatók sem fukarkodnak a dicséretben a Nemzeti Kastélyprogram keretében megújult kastélyegyüttest méltatva, hiszen újra régi szépségében látható a kastély főépülete, a Hollandi-ház, a serpentin-tó és az angolpark jó része.

A teljes egykori pompa visszaidézéséhez hiányzik még néhány épület helyreállítása, például a Kiskastély együttese, a Narancsház, a Dézsmapincesor és a park teljességének helyreállítása. Vannak olyan értékek is, amit nehéz, vagy nem lehet egyelőre visszaállítani. Ilyen az épületegyüttes megközelítése: az egykori országút zavartalan rálátást biztosítva, nyílegyenesen vezetett 12 km hosszan a főhomlokzat portikusz oszlopsorára, méltó érkezést biztosítva a család látogatói számára. Sajnos most elmarad az egykori drámai felvezetés: a mai látogatók már azon az úton jutnak el a kastélyhoz, ahol egykor a falubeliek és a cselédek jártak.

A legújabb kutatások szerint az igényes, gazdag és jó ízlésű Festetics Antal nyaralókastélya, az eddig gondolt építési idejénél jóval korábban, 1802-ben, „zöldmezős beruházként” épült. Jelen kiterjedésén belül nem rendelkezik épületelözménnyel, így nem korlátozta a megrendelőt és a pályája elején álló, fiatal Pollack Mihály építész sok kötöttség az ideális épület megálmodásakor, helyének meghatározásakor. A dégi kastélyegyüttes megkerülhetetlen alkotássá vált a magyar építészet történetében, mely mind stílusát, mind tervezői koncepcióját tekintve újszerű és modern épület volt az akkori Magyarországon.

Keltekzésének ideje diadalmas korszaka volt Magyarországnak, a kultúrában irodalmi síkon ebben az időben kezdődött a



Fotó: Németh Balázs



nyelvújítás, politikában a reformkor. Ezt követően bontakozott ki a klasszicizmus művészete, és annak sajátos magyar nemzeti vonulata, mely olyan elemekkel gazdagította ezt az egyetemes művészeti irányzatot, melyek általában is jellemzik a magyar művészetet: mértéktartás, józanság, világos szerkezet, nyugodt és gondos formaképzés.

Pollack által legmagasabb színvonalon képviselt magyar klasszicizmus „eszmei tartalmában a magyar szellem magára talált, sehol Európában nem érte el azt az általános szellemtörténeti jelentőséget, mint hazánkban”.<sup>3</sup>

A kastély és parkja kivételes, monumentális dimenziókkal rendelkezik, „páratlanul végiggondolt kompozíció” részeként: helyét a tájba „rendkívüli gondossággal jelölték ki egy festői lankára, éppen kellő távolságra a falutól”.<sup>4</sup> Korának legnagyobb birtokközpontja lett a hatalmas kert és az épületegyüttes, mely korszerűségben, szépségben, eszmeiségben túlszárnyalta korának főúri rezidenciáit. A kastélyépület meghatározta az elkövetkezendő kor kastélyépítését: típusteremtő, megkerülhetetlen alkotássá vált.

Korszakhatáron létrejött épület lévén, a kettősség jelen van: a megközelítés őriz magában barokkos elemeket, a hosszú, tengelyes rávezetés, a court d'honneur, a záratabb érkezési portikusz mind-mind a vendégek elkápráztatása céljából épültek. Az épület tömegformálása, a belső elrendezés viszont tisztán klasszicista. A hangsúly a reprezentációról a belső világra helyeződött át, az egyszerűség, a tisztaság, az egyértelműség és az értelem lett a szervezőelv ekkor a művészetekben.

Semmi felesleges vagy akár nélkülözhető elem nincsen a kastélyépületen, ahol eredeti épületplasztikát is hiába keresünk, csak tektonikai elemek, falak és nyílások, oszlopok.



Fotó: Németh Balázs

Ez nem fecsegő-locsogó épület, szűkszavú marad és tárgyilagos: világos és gesztusoktól mentes. Nincs mit megérteni és elmagyarázni rajta: tömegek vannak, világos szerkezet, nyugodt gondos formaképzés, klasszikus kompozíciós rend, arányrendszer.

A modern kori emberekhez a klasszicizmus különösen közelálló, hiszen a klasszicizmusban gyökerező idealizáló gondolkodás a modern egyik forrása lett.



Fotó: Németh Balázs

A későbbi időkben is csak egy átalakításon esett át, az 1920-as években Festetics Sándor építtette át. Így jól őrizi a klasszicista építészeti összképét, amivel egyedi helyet tölt be a magyar építészetben belül. Sajnos a 2. világháború következményei miatt már nem tudta tovább őrizni pompáját, igénytelen átalakítások, drasztikus pusztulás vette kezdetét.

1945 után istálló, német, majd orosz hadikórház volt, minisztériumi üdülő, majd gyerekotthon foglalta el a tereit. A rombolás évtizedei után, amikor bútorokkal, könyvgyűjteménnyel és iratokkal fűtöttek, igénytelen helyreállításokkal, toldozgatásokkal próbálták megőrizni az épület használhatóságát.

Az aktuális funkcióhoz igazított, szabdalt terek, az olcsó, igénytelen burkolatok, a kis gyermekotthonbeli mosdók itt maradtak az utókornak. Ezek az évtizedek mélyen beivódtak a falakba, szerkezetekbe, ugyanúgy lehetett érezni a Tante Málinak szólított Festetics Antalné Splényi Amáliánál tett húsvéti sejour (látogatás) felhőtlen hangulatát,<sup>5</sup> mint az állami gondozott gyerekek szívszorító kiszolgáltatottságát.

A dégi kastély majdnem negyed évezredes életébe óriási változás áll be az utóbbi évtized fejlesztéseivel<sup>6</sup> és a Nemzeti Kastélyprogrammal. Az építészet lassú műfaj, a házak türelmesen várják egyedi sorsuk beteljesülését. Amikor nekiállunk a munkának, lassan derül ki, hogyan változott az idők során az elrendezés, a funkció és az épületelemek sora. Még ki lehetett hámozni, mikor, milyen beavatkozás történt az eredeti térben, anyagokban, szerkezetekben vagy esetleg épp egy javítás javítása történt meg. Célunk az építészeti állapot visszaállítása volt, a történelmi idők nyomainak meghagyásával.

Ahogy lekerültek a burkolatok, takarások, mint a ruhák; fokozatosan bontakozott ki eredeti, építészeti valóságában az

épület, betegségekkel, gyengeségekkel együtt. Igyekeztünk a lehető legnagyobb tisztelettel és szeretettel bánni vele, így a legszükségesebb, legkisebb rombolással járó javító beavatkozásokat végeztük el. Kibontakoztak az épület korszakai is, vele együtt az építető és az átalakításokat végző személyiségek egyénisége, ízlése, és az anyagokhoz és az élethez való viszonya. A felvilágosodás felemelő légköre, Festetics Antal és Pollack Mihály hallatlan igényessége, anyagokhoz való viszonya világosan elkülönül az 1920-as évekbeli Festetics Sándor-féle változtatásoktól, velük szemben a 2. világháború utáni beavatkozások mind végtelenül igénytelenek.

Festetics Sándor által végzett korszerűsítések idején az építészeti érdeklődés újra a klasszicizmus felé fordult. Az ekkor életre kelt neohistorizmus volt az általános közízlés, ennek szelemében készültek el az új dekorációk az épületen. Sajnos az általa képviselt hozzáállást a művészettörténészek kreatív rombolásnak nevezik, mert egy olyan réteget tett az épülethez, mely nem ad hozzá annak meglévő értékeihez, inkább elveszi azok életét! Sándort nem érdekelte a dédnagybátyja, Festetics Antal által létrehozott klasszicista kert, de talán nem tudta felmérni az örökölt kastély egyediségét, nagyszerűségét sem. Befalaztatta szobájában azt az ablakot, amely a látványtengelyek felé néz: ő a saját maga által létesített tenispályát szerette nézni az ablakain keresztül. Több gipszdekorációt – köztük főleg gipszszasokat – helyezett el az épületben, így például saját szobájában is, melyeket mind külföldi katalógusból rendelt. A sasok a család kevésbé propagált (Festetics Antal idejében csupán finom utalásokkal, vagy szimbolikusan jelzett) elkötelezettségét hangsúlyozták, az egykori szabadkőműves kötődést, melyet azután kései utódja a homlokzaton is megjelenített: az oldalrizalitok lunettáiba emberi arc napkorongként való ábrázolása került, ami jelenleg is az egyetlen „dísz” az egyébként szikár klasszicista épületen.



Fotó: NÖF



Fotó: Németh Balázs

Nagy gonddal őriztük a kevés eredeti felületet, például az érkező portikusz teraszának még több száz év alatt Festetics-lába által kikoptatott burkolatát, mert ezek tudják megadni az épület hitelességét. Ezek voltak az igazodási pontjaink, hozzájuk állítottuk be a többi felület milyenségét (textúráját, színét) a harmonikus összkép elérése érdekében. Minél kevesebb javítással próbáltuk ezeket megtartani, látszani engedve azok kopottasságát. Például az anyagában színezett új fedővakolatot is azért választottuk ki, mert kézműves jellegű struktúrája harmonizál a régiesebb felületekkel és leginkább megközelíti a feltételezett eredeti vakolás jellegét. Nagyon meg kellett gondolni milyen felületeket alakítunk ki, ezért a legjobb minőségű, szépen öregedő anyagokat választottuk, mert a mai építőipari kínálat nagy része az új épületekre van optimalizálva, az építőipari gyakorlat pedig a steril látszat-tökéletességre törekszik.

A dégi Festetics-kastély – a folyamatosan változó világban – a korszakokon túlnyúló klasszikus értékrenden alapuló eszmiség; a nyugodt, egyszerű, tiszta szépség és harmónia megtestesítője. Hosszú története során összetett szellemi és tárgyi rétegei alakultak ki, az ehhez való sokrétű kapcsolódás, hozzájárulás pedig a leginspirálóbb, legfelemelőbb műemléki munka.

Garaguly Kinga

#### Stáblista:

*Generáltervező, építész felelős tervező:* hazai forrás / Ginop: NÖF Nonprofit Kft., Garaguly Kinga / Gábor Kálmán

*Építész munkatársak:* Hild-Csorba Bernadett, Szentirmai Boglárka, Fülöpp Róbert, Lénárd Márton, Lőrinczi Zsuzsa, Fekete J. Csaba, Szabó Réka, Ágó Máttyás

*Műemléki épületkutatás:* Bartos György, Galamb Zsuzsanna, Koppány András (MMA-MÉM Mdk)

*Kerttörténeti kutatás:* Alföldi Gábor

*Tájépítész:* Balogh Péter István

*Tartószerkezetek:* Olosz Emese, Árva Péter, Klenóczky Sándor

*Kivitelezés:* Fehérép Kft.

#### Jegyzetek:

<sup>1</sup> Johann Joachim Winckelmann

<sup>2</sup> Johann Joachim Winckelmann

<sup>3</sup> Zádor Anna: A klasszicizmus építészete Magyarországon

<sup>4</sup> Alföldy Gábor: A dégi Festetics-kastélypark, 2015

<sup>5</sup> Báró Splényi Béla emlékiratai 1829-1836

<sup>6</sup> KEOP parkfelújítás: Alföldy Gábor



# www.kabingyar.hu



ÉVESEK LETTÜNK!

Bello-Expert Kft.



iroda@kabingyar.hu



(30) 377 3990



MINŐSÉGI TERMÉKEK. GARANCIA.



## A füzérradványi Károlyi-kastély felújítása a kastélyprogramban

Fotó: Gulyás Attila



### Szubjektív élménbeszámoló a füzérradványi Károlyi-kastély felújításának folyamatáról

Bevallom Füzesrávában én akkor jártam életemben először, amikor Wéber Józseffel és Ráthné Tóth Ibolyával (a NŐF építész) együtt elmentünk megnézni a tervezési feladatot. Lenyűgözött a csodás zempléni táj, az óriási és addigra már részben helyreállított kastélypark, a félig romos, félig felújított – akkor még igencsak labirintusnak tetsző – furcsa tornyú kastély

romantikája. Az építészettörténeti tudományos dokumentáció és a múzeumi kiállítás kurátorának lelkes kutatása nyomán, no meg az akkori kastélyszerető gondnok, igazi lokálpatrióta Rédei Zsolt elbeszéléseiből egyre többet tudtunk meg a kastély valamikori életéről, a grófi család mindennapjairól, a körülöttük lévő gazdaságról, amely a kastélyt már akkor is csak ügyvel-bajjal tudta fenntartani. Éppen a gazdasági gondok miatt alakították át a 30-as években kastélyszállóvá az épületet, és a kastélyt övező parkban a grófkisasszonyokról elnevezett villákban létesítettek további szálláshelyeket, így mentve meg a kastélyt és parkját a lassú enyészettől. Az eddigi tudásunk szerint a kastély életében ez a korszak lehetett a fénypont, igazán sikeres dolognak számított itt nyaralni vagy telelni, a háziak pedig gondoskodtak a vendégek szórakoztatásáról. Volt itt bridzsparti estéknél a grófi családdal a márványfolyosós bárban, lehetett együtt kocsikázni a környéken, lovagolni, síelni, teniszezni, csónakázni, vadászni a kastélyparkban és a közeli erdőkben, sőt még strandolni is a forrásvízzel táplált shellkagylóformájú medencében. Ma úgy mondanánk, hogy igen jó PR-ja volt akkoriban a kastélyszállónak, mert a kor híres újságírói és újságírónői tollából jelentek meg képes magazinokban bájos útibeszámolók, de forgattak itt több mozifilmet is, például Karádi Katalinnal, az akkori mozsztárral. A tervezési folyamat során a legkülönösebb élmény számomra az volt, amikor maga gróf Károlyi László fogadott a főteli kastélyban lévő otthonában, és mesélt a gyerekkorában Füzesrávában töltött időről, a rokonokról, a vadászatokról, azt hiszem ennél megkapóbb időutazásban még sosem volt részem.



Fotó: Gulyás Attila

A NÖF Nemzeti Örökségvédelmi Fejlesztési Nonprofit Kft. koordinációjában ez a kastély lehetett azon 18 kastélynak az egyike, mely a Nemzeti Kastélyprogram és Nemzeti Várprogram keretében újult meg. Az európai uniós és hazai forrásból több mint 3 milliárd forint az egész épület felújítására sajnos nem volt elegendő. Maga az épület kívül teljes egészében megújulhatott a kastélyt övező parkrészsel együtt, ám az északi szárny, valamint az orangerie belül felújítatlan maradt. A déli szárnyban és a középső szárny földszintjén a múzeumi funkció teljesedett ki, bemutatva az épület kastélyszállókorszakát „Kastély Noir” címmel. A parkban álló villaépületek közül egyet teljes mértékben, kettőt szerkezetkész állapotig sikerült felújítani. A teljesen elkészült villaépületben 4 db 2 fős és 2 db 4 fős vendégapartman található. A már eddig is vendégszállásként működő másik 2 villaépületben további 12 fő szálláshely található. Így a kastély nagyebédlőjéből kialakított rendezvényteremmel együtt hasznosítva a szállásfunkciókat, nagyobb bevételi forrást jelentenek az intézmény számára. A füzérradványi Károlyi-kastély a településen belül is jelentős intézménynek számít, hiszen az itt dolgozók nagy része helybéli. A füzérradványi Károlyi-kastély látogathatóvá tétele a Tokaj, Felső-Tisza és Nyírség kiemelt fejlesztési térségében az egyik legnagyobb turisztikai attrakció. A környék turisztikai kínálata egyre gazdagodik, már nemcsak egy hétvégs helyszín, hanem aktív pihenésre, kultúraturizmusra alkalmas térségnek számít.

A tervezési munka legelején a kastély épületének teljes felújítására koncepciótervet kellett készítettünk, melyhez a tervezési program alapjait dr. Virág Zsolt, a Nemzeti Kastélyprog-



Fotó: Gulyás Attila

ram és Nemzeti Várprogram miniszteri biztosa határozta meg. Az ő álláspontja szerint, amennyiben létre tudunk hozni egy olyan kastélyfelújítást, ahol kívülről teljes egészében megújul egy kastély, és van egy elfogadott koncepcióterv a belső teljes hasznosításáról, úgy a magántőke jobban bevonhatóvá válik a kastély még fel nem újított területeinek hasznosítására. Épp ezért a távlati célként megfogalmazott kastélyszálló fejlesztésére dolgoztunk ki egy ütemezhető koncepciótervet, melyben



Fotó: Gulyás Attila

Fotó: Gulyás Attila



a múzeumi funkció mellett magas minőségű, további szállásférőhelyek kialakítására, az orangerie-ben rendezvényterem létrehozására, valamint a kastélykápolna felújítására tettünk javaslatot. A háborúban elpusztult istállószárny kortárs újjáépítésével további hasznos alapterülettel lehet növelni az épületet. A kastélypark élvényelemeinek egy része Alföldy Gábor tájépítész vezetésével már egy korábbi pályázat keretében megújult, de bőven van még a 16 hektáros területnek felújításra váró része.

Mindenképp meg kell említenem, hogy a Nemzeti Örökségvédelmi Fejlesztési Nonprofit Kft. azon munkatársai, akikkel a füzérradványi kastély felújításának tervezése és kivitelezése során volt alkalmam együtt dolgozni, elképesztően nagy elánal képviselték a kastély érdekeit, minden tőlük telhetőt megtettek a megmentés és a tovább éltetés érdekében, együtt küzdöttünk az épületért körmünk szakadtáig. Sajnos a kivitelezőkre ez az odaadás már nem volt elmondható, a covidal is terhelt kivitelezés idején a felelős műszaki vezető nélkül hagyott javarészt ukrán vendégmunkások a YouTube-on fellelhető filmekből „tanulták a szakmát”, pl. a műkökészítést, a bádorgozást, a vakolatprofil húzását, meggyáást... A frissen szerzett „tudást” aztán ezen az első osztályú műemlék épületen sikerült először kipróbálni, nem éppen kifogástalan eredménnyel.

Mindenesetre kíváncsian várjuk, hogy az első 8 hasznosításra felkínált, részben felújított kastély közül vajon melyik lesz az, amely a leghamarább gazdára talál. A háttérből csendben drukkolunk Füzérradványnak...

### Történeti áttekintés

1686-ban királyi adományként kapta Radványt Károlyi László, de csak a 19. század közepén kezdte meg – Ybl Miklós segítségével – gróf Károlyi Ede a reprezentatív, U-alaprajzú kastély építését, melyhez észak felől két gazdasági szárny csatlakozott: a konyha és a cselédség szárnya, valamint az istállószárny. Ekkor a korábbi épület szinte valamennyi szerkezetét lebontották. 1860 és 1877 között Károlyi Ede Zitterbarth Jánossal fejezte be az építkezést, ekkor épült meg a jellegzetes égbetörő torony

Fotó: Gulyás Attila



Fotó: Gulyás Attila



Fotó: Gulyás Attila



is. A 19. század közepén a kertet angol stílusú parkká alakították, mely a század végére 170 holdat tett ki. Károlyi László 1897–1907 között az elavult déli szárnyat lebontatta, majd a kor igényeinek megfelelő gépészettel, korszerű szerkezetekkel Albert Pio bécsi építész tervei szerint újjáépíttette. A gróf és felesége, gróf Apponyi Franciska 1898 és 1913 között rendszeresen vásárolt, elsősorban Firenzében és Párizsban, műtárgyakat és bútorokat, épülettartozékokat, ennek folyamánként reneszánsz márványkandallók és ajtókeretek kerültek beépítésre a reprezentatív funkciójú déli szárnyba. 1936–1938-ban Károlyi László fia, István és felesége Windisch-Graetz Mária Magdolna kastélyszállóvá alakították az épületet, a keleti szárny termet megosztva lakosztályokat alakítottak ki; a tervező Lehoczky György budapesti építész volt. A parkban sportpályák, medence, fürdőház és pavilonok (apartmanházak) épültek; ez utóbbiak legnagyobb részét a korábbi gazdasági épületek átalakítását jelentették klasszicizáló stílusban, feltehetően szintén Lehoczky tervei szerint. 1938-ban nyílt meg a kastélyszálló, mely még a II. világháború után is üzemelt néhány évig. Az államosítás után szanatóriumot működtettek az épületben, majd 1993-tól a Műemlékek Állami Gondnokságának kezelésébe került, 1996-tól a déli szárny földszintjén múzeum működött.

*B. Szabó Veronika építész, vezető tervező*

### **Károlyi-kastély, Füžerradvány**

Műemléki törzsszám: 1296, azonosító: 2768

A megvalósítás dátuma: 2018–2021

Tervezői lista a szakági tervezők nevének feltüntetése nélkül:

Generáltervező: Wéber Építésziroda Kft.



Fotó: Gulyás Attila

Építészeti/belsőépítészeti tervezés: XYZ Design Labor Bt.

Felelős építész/belsőépítész tervező: B. Szabó Veronika vezető tervező

Építész munkatársak: Franciscs László, Bernáth Roland, Horváth Tamás, Mihály Mirtill, Szalai Balázs

Kertépítész: TÉR-TEAM Kft. – Szabó Gábor, Takács Kata

Tartószerkezetek: dr. Vándor András

Kurátor: Tóth G. Péter

Kiállítás belsőépítésze: Konkrét Studio Kft. – Deigner Ágnes



Fotó: Gulyás Attila

## Kastély, park és örökség: a Nádasdy-kastély felújításának sikertörténete



Fotó: Hlinka Zsolt

A Nemzeti Kastély- és Várprogram keretében megújult nádasdladányi Nádasdy-kastély példátlanul nagyszabású műemléki felújításon esett át, amelynek során a kastélyt nemcsak korabeli pompájában állították helyre, hanem új, turisztikai funkciókat is kapott. A Nádasdy-kastély rekonstrukciója 2022-ben Építőipari Nívódíjat nyert a Műemlék-helyreállítás és -rehabilitáció kategóriában.

### Történeti bevezető

A Nádasdy-nemzetség régi, történelmi jelentőségű székhelye a sárvári vár volt. A nádasdladányi kastély XIX. századi meg-

építések (1873–1876), a lakóhely szokásos funkcióján túl, fontos szerepet kapott a magyar történelem e jeles családjának reprezentációs igénye. A választott romantikus stílus, a Tudor, neogótikus architektúra grandiózus, festői megjelenésével a korszak egyik divatos irányzata volt.

A nagy területű, festőién megkomponált, tájképi kertben (angolparkban) a kastély és épületegyüttese tudatosan választott nézőpontokból bukkant elő, szintén a kor divatja szerint. Mindamellet, hogy a középkori megjelenést hangsúlyozó, romantikus architektúra a régi múltat utalt, fontos kiemelni, hogy építéstechnikai és épületgépészeti szempontból, valamint a belsőben megjelenő iparművészeti berendezéssel nagyon is korszerű, modern épület jött létre.

Érdeemes szót ejteni a kastély épületében megvalósult, korszerű technikai megoldásokról. Az egyik meghatározó építőanyag a birtokhoz tartozó téglagyárban égetett, jó minőségű téglaváltó volt. Az új, síkfödémek acélgerendák közötti, téglaboltozatos szerkezetűek (ún. „poroszsüveg-boltozatok”), alsó síkjukon deszkaborításra rögzített nádvakolattal. Az ajtók és ablakok kiváló asztalosipari szerkezetek, a padlóburkolatok a korszak igényes választékát mutatják: terazzo, színes kőmozaik, nagy méretű tölgyfa parketta, táblás parketta, a pincszinten római mintájú téglapadló van. Kiemelkedő jelentőségű a könyvtárteremben és az ősök csarnokában megmentett, de a kápolnában elpusztított faberendezés. A Hauszmann Alajos műtermében dolgozó, fiatal Pecz Samu tervei alapján Thék Endre asztalosüzeme készítette el a ritka szépségű, beépített bútorzatot. A diszlikatasmunkák (csillárok, korlátok) pedig Jungfer Gyula műhelyét dicsérik. A telefont megelőző időben egy „beszélő csőhálózat” se-



Fotó: Hlinka Zsolt



gította a nagy épületen belüli kommunikációt. A főbejárati rész mellett magasodó, nagy, bástyaszerű toronyban elhelyezett víztartály látta el az épületben a fürdőszobákat és az angolvécéket. Angolos és egyszersmind korszerű megoldás volt, hogy az épület déli oldalától 20 méterre épült fel az a világháború után elbontott, földszintes, nagy méretű, kiszolgálóépület, amelyben konyhaüzem, sütőműhely, kamrák és egy metángázfejlesztő berendezés működött. Az elbontott épület pinceszintjéről egy föld alatti alagút vezet a kastélyban. Gázzal világítottak a kastélyban, mielőtt elektromos hálózatot építettek ki. Technikatörténeti kuriózum a kastély magánkápolnáját lefedő, boltozatot utánozó vasalással erősített, cementrabitz héjszerkezet. Ebből az időből nem ismert más, hasonló megoldás. A pinceszinten még megtekinthető pár darab azokból az öntöttvas elemekből épített, körülfalazott légfűtő kazánokból, amelyek a földszinten található, nagy méretű, közösségi tereket temperálták télen.

#### Az állagmegóvás és helyreállítás története 1993-tól 2016-ig

Az államosított kastély a Honvédségtől 1993-ban került a Műemlékek Állami Gondnoksága vagyonkezelésébe. Bugár-Mészáros Károly igazgatása idején Wisnovszkyné Hajdi Márta létesítményfelelős koordinálta az évente folytatódó helyreállítási, állagmegóvási munkákat, melyek felelős tervezője Ónodi Szabó Lajos volt. A könnyező házigomba által károsított fafedémeket, majd az épület teljes tetőzetét kellett teljesen újra cserélni. A gombafertőzés által veszélyeztetett, értékes faberendezést úgy sikerült megmenteni, hogy helyben maradtatott a bútorzat mind a könyvtárban, mind az ősök csarnokában. A Nádasdy Alapítvánnyal való együttműködés leglátványosabb



Fotó: Hlinka Zsolt

eredménye a kastélyépület teljes homlokzati felújítása volt az ún. „Norvég Alap” támogatásával. A nagy méretű, elvadult angolpark szakaszos rendbetétele is megkezdődött dr. Őrsi Károly vezetésével. Fontos törekvés volt, hogy a kivitelezési munkák közben is a már használható állapotú terekben és a parkban rendszeres kulturális rendezvények, kiállítások, szimpóziumok kapjanak teret. A Nádasdy Alapítvány éves gyakorisággal tartott környezetvédelmi és művészeti témájú rendezvényeket. Az Állami Operaház művészei Ütő Endre rendezésével több nyáron tartottak kamara-előadásokat (Bánk Bán, Hány János) a parkban.



Fotó: Hlinka Zsolt

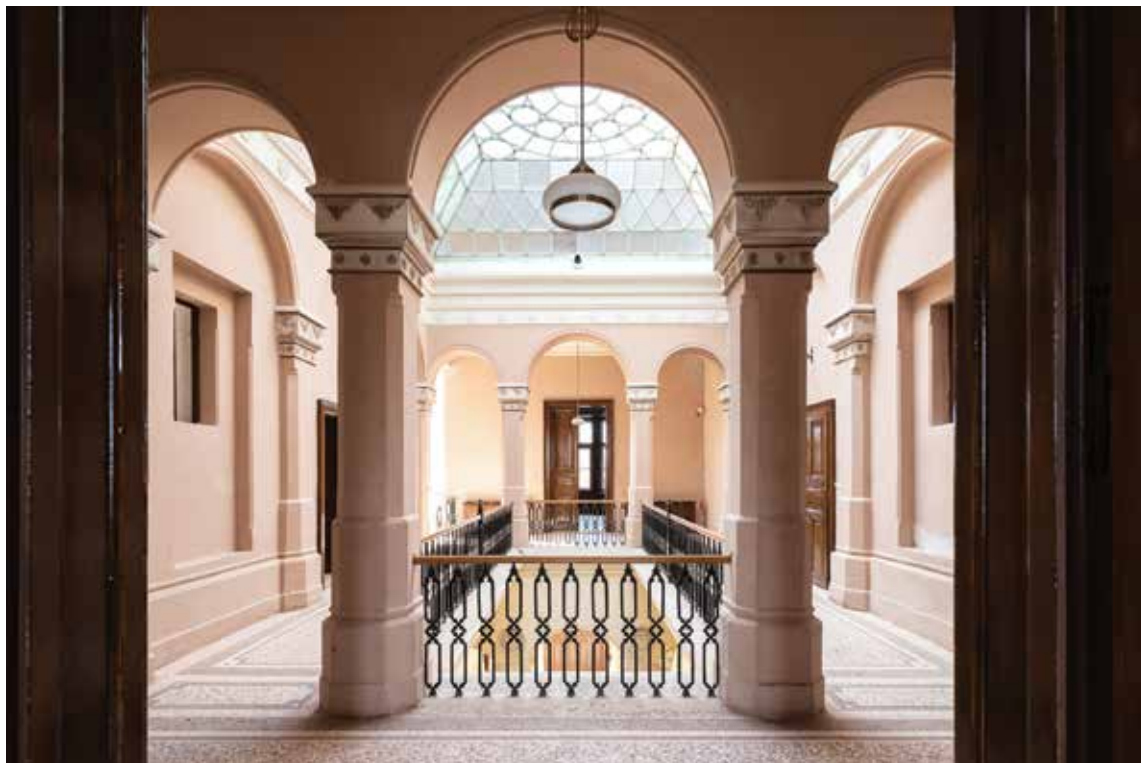
Fotó: Hlinka Zsolt



#### A 2016-ban kezdődő kulturális-turisztikai fejlesztés

2016-tól kezdődően a Nemzeti Kastély- és Várprogram keretében a kastély főépületének és parkjának turisztikai hasznosítása volt a kitűzött cél, nagyobb részt az Európai Unió, kisebb részt Magyarország kormánya anyagi támogatásával. Az épületbelső kiállítási funkcióval való megtöltése volt Bányai Balázs kurátor feladata, amely elsősorban a Nádasdyak itteni mindennapjait helyezte a középpontba. A kastélyépület emeletes szárnyának teljes körű rekonstrukcióját és berendezését nagyban elősegítette a rendelkezésre álló, korabeli fotódokumentáció. A park területe jelentős részének és az egykori, mesterséges tónak a helyreállítása is a projekt része volt. A vagyonekezelő előzetes régészeti

és restaurátori kutatások eredményeit bocsátotta a generáltervezési munkával megbízott tervezőcég részére (TSPC Kft., Kádár Mihály építészmérnök ügyvezető). Az építészeti tervezési feladatot a TSPC Kft. alvállalkozójaként Ónodi Szabó Lajos okl. építészmérnök és munkatársai látták el (a Bicske Építő Kft. vállalásában). A belsőépítész tervező Porubszky Helga volt. A generálkivitelezői megbízást a Merkbau Kft. nyerte el közbeszerzés során. Munkatársainak és alvállalkozóinak számos olyan nehézséggel is szembe kellett nézni, melyek előre nem voltak láthatóak. A kastélyépület rekonstrukciójának feltűnő, jelentős lépése volt az egykor elbontott, és évtizedek óta hiányzó, télikert újraépítése. A kiváló minőségű korabeli fényképek, a megmaradt alaprajz és a pincszinten meglévő alapfalak segítségével vált lehetségessé a rekonstrukció. A földszinti, elegáns közösségi terem végre az eredeti állapotukhoz hasonló padló- és falburkolatokat, korabeli stílusú bútortzatot és díszcsillárokat kaphattak. Olyan, szépen válogatott képekkel és dísztárgyakkal rendezték be a termeket, amelyeket a korabeli fényképfelvételek mutatnak. Az emeleti hálószobák, gyerekszobák szintén megfelelő hangulatú berendezést kaptak, amellet, hogy jól ellátják turisztikai szerepüket is (például a múzeumshop és a gyermekfoglalkoztató). Nem kevés nehézséget okozott a tűzvédelmi rendszerek kiépítése és a hatóság által előírt, füstmentesített lépcsőházak kialakítása. Meg kellett oldani az épület téli fűtését is, amiben fontos szerepet kapott a légfűtés padló alatti elhelyezése és fan-coil fűtőberendezések falábazattal való eltakart megoldása. A lehetőség szerint eredeti, vagy ahhoz hasonló világítótestekbe korszerű LED-izzók kerültek. A szakresaturátorok irányításával helyreállították, és szükség szerint pótolták az eredeti asztalösszerkezeteket, terazzo- és kőmozaik technikával készült burkolatokat. A várhatóan jelentősen megnövekvő turistaforgalom és a rendezvények kulturált kiszolgálására a pince-



Fotó: Hlinka Zsolt

szinten épültek ki a nemenkénti vizesblokkok és egy ruhatár. A földszinti, egykori díszebédlő és a mögötte elhelyezkedő egykori tálalószoba ad helyet a vendégeket ellátó kávézónak. A kastélyépület mostanra helyreállított része már a kezdetektől olyan nagy érdeklődést váltott ki a közönség soraiban, hogy az üzemeltetőnek komoly szervezési feladatot jelent a csoportok megfelelő végigvezetése a kiállítási útvonalon és a kávézóban és az üzletben való kiszolgálásuk.

Nádasdy Borbála a nádasdladányi kastély felújítása kapcsán adott interjújában úgy fogalmazott: *azt szeretném, ha a látogatók, akik belépnek a kastélyba, egy kicsit átérezzék a családunk „lelkiségét” (...) nemcsak az a fontos, hogy mit kaptunk az őseinktől, hanem az is – sőt a legfőképpen az –, hogy mit adunk tovább az utódainknak.* Hazánk egyedülálló szépségű és méltán közkedvelt Tudor-stílusú kastélyának belsőépítészeti koncepciójában visszatükröződik ez a szándék: az épület megmaradt, illetve helyreállított eredeti burkolatai, berendezési tárgyai és az azokat kiegészítő korabeli bútorokból, tárgyakból álló gyűjtemény köré mindezeket összerendező és egységbe foglaló miliót igyekeztünk teremteni, melyben kortárs elemek is megjelennek. Az épület belső tereit a földszinten két ponton érintették rekonstrukciós beavatkozások. Visszaépítésre került a télikert, amit még a Nádasdy-család bontatott el a háború előtt, valamint a grófi írószoba helyreállításával kialakításra került egy vetítőszoba is, amelyben az építés- és családtörténeti információkon túl a Nádasdyak, valamint otthonuk filmművészeti vonatkozású érdekességeibe is bepillantást nyerhetnek a látogatók. Belsőépítészeti és kiállítás-tervezői szempontból három nagy feladatkör összehangolt ellátására volt szükség. Feladat volt a belső terek falfelületeinek, burkolatainak megtervezése a textillel és kárpitokkal összehangolt módon. Továbbá a replikákkal és új beszerzésekkel kiegészített meglévő berendezési és műtár-

gyak elhelyezése a kurátori iránymutatások alapján, valamint a kiállítási tartalmat hordozó mobil installációk és funkcionális bútorok megtervezése.

A kastély rekonstrukciója és hasznosítása bizonyíték arra, hogy a műemlékvédelem és a modern turisztikai elvárások összeegyeztethetők. A kastély megújulása nemcsak a helyi közösség, hanem az ország számára is jelentőséggel bír. A kulturális örökség megőrzése, a turisztikai vonzerő növelése és a helyi gazdaság élénkítése egyaránt célként szerepelt a fejlesztés során. A kastély rekonstrukciójával egy régi főúri életmód és történelmi korszak elevenedik meg, amely hozzájárul ahhoz, hogy a látogatók betekintést nyerhessenek a magyar nemesi kultúra egy különleges fejezetébe.

#### Tervezői lista

*Generáltervező:* TSPC Kft., Kádár Mihály tulajdonos-ügyvezető, okl. építészmérnök

*Felelős tervező:* Bicske Építő Kft., Ónodi Szabó Lajos okl. építészmérnök

*Építész munkatársak:* Fáy Piros, Ónodi Szabó Ákos, Sámsondi Kiss Gergő, Csurgay Ferenc, Jakus Péter

*Belsőépítész:* Porubszky Helga

*Műemléki épületkutatás:* Ment-Artis Kft.

*Régészeti kutatás:* Fülöp András régész

*Kertépítész:* Garten Studio Kft., Szloszjár György

*Tartószerkezetek:* Aninger Mérnöki Iroda Kft.

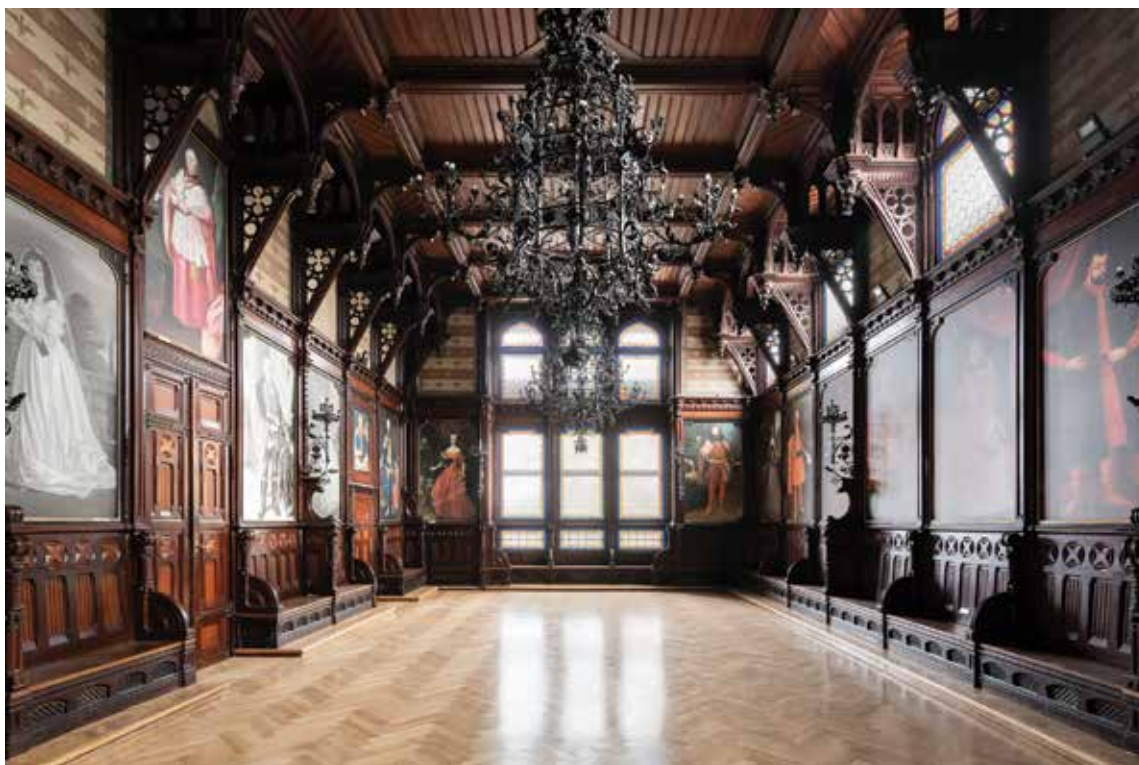
*Épületgépészeti tervezés:* Perfect-Plan Kft.

*Villamosság:* Ens-Vill 3000 Bt.

*Épületszigetelés:* Zádor Oszkár szakértő

*Lebonyolító:* FŐBER Zrt.

*Kivitelező fővállalkozó:* Merkbau Kft.



Fotó: Hlinka Zsolt

## Eltűnő rétegek nyomában: a szabadkígyósi Wenckheim-kastély felújítása



A szabadkígyósi Wenckheim-kastély felújítása kisebb-nagyobb megszakításokkal egy közel 10 évet felölelő sokszereplős közös munka eredménye, melyet tervezőként szerencsénk volt végigkísérni. Az elhúzódnak tervezési fázisok ebben az esetben kivételesen inkább hasznára váltak a folyamatnak. A kivitelezést a leállások és az újraindulások következtében többkörös, részletes restaurátori kutatómunka, alapos koncepcióalkotás előzhette meg, amely utólag végiggondolva nagyon sokat jelentett a végeredmény szempontjából.

Lehetőséget kaptunk arra, hogy az apró részletekbe menőleg megismerjük a házat. A restaurátorokkal és a kutatókkal eltöltött idő alatt teljes mélységében kirajzolódott az Ybl által ránk hagyott tündezőben lévő részletgazdagság, finom elegancia, amely a házat jellemzi. A faburkolatok és a nyílászárók kialakításához hasonlót a korból Budapesten, vagy inkább csak Bécsben találni. Az ablakok, ajtók mérete, törékeny eleganciája a mai napig lenyűgöző. A nyugat-európai, részben angol mintára készült belsőépítészeti kialakítás kiemelkedő helyet foglal el a magyarországi kastélyépítészeten.

Tervezőként különösen izgalmas, hogy még ebben a jellemzően egyperiódusúnak tűnő épületben is legalább 3-4 korszakot tudunk megkülönböztetni, amelyek mindegyike fontos a történetben és egésznek tekinthető. Mivel az eredeti, Ybl-kori állapot volt a legkevésbé töredékes, így a kutatókkal közös döntés szerint hierarchiát állítottunk fel, és ezután az építészeti állapotot tekintettük a történet gerincének, a későbbi változtatásokat, átalakításokat, kisebb beavatkozásokat részben bemutatandóként, az építéstörténet mellékszálaként kezeltük. Ez a korszak egyben a legjobban dokumentált fényképekkel, leírásokkal, és ebből az időszakból – az építető házaspár idejéből – maradt ránk a kastély vendégkönyve is, így még erősebben tudunk a cselekményhez kapcsolódni.

Rendkívül izgalmas kaland volt megfejteni, felfejteni, megfizetgetni a nagy előd nyomait és rákapcsolódni, belehelyezkedni az építészeti gondolkodásába. Különös érzés, hogy mennyire hasonlóan gondolkodunk ma is, az építész agy sok szempontból mennyire független az időtől. Sosem tévesztettük szem elől a legfőbb karakterjegyeket, mint a monolitikus, kőszere



megjelenés, a történeti kerttel kialakított szoros és intenzív kapcsolat, vagy a belső helyiségek aprólékos hierarchiája. Kívülről befelé haladva fokozatosan alakul át, finomodik a külső belsővé, válnak az építészeti, masszív elemek egyre finomabb, puhább, végül teljesen intim bensőséges világgá, a monokróm megjelenés színes összképpé. Mindez kívül-belül az Yblre oly jellemző könnyedséggel társul.

Rendkívüli mértékben foglalkoztatott minket az igazság kérdése. Minden, ami ránk maradt eredetiben és volt rá lehetőség, azt megtartottuk. Csak a valóban menthetetlen dolgokat áldoztuk fel és másoltuk le. Meghagytuk a patinát, a kopást, a sérüléseket, a nem tökéletesen működő részleteket. Ez sokszor nem volt egyértelmű, mert a szokás nagyjár azt képviselte, hogy ami öreg és elkopott, azt dobjuk ki és csináljunk újat, mert az szebb, jobb, hibátlanabb. A megtartás sokszor bonyolultabb, lassabb, élémunka-igényesebb megoldásokat szült, de így lett a végeredmény számunkra nagyjából hiteles és igazi. Nagyon fontos a feltétel nélküli elfogadása a valóságban megtalált rejtőző információknak, még akkor is, ha furcsa, nem azt vártuk volna, vagy mai szemmel meglepő. Ennek a megmutatása is segíti a klisékből kiszakadó behelyezkedést, rácsodálkozást. A színek például sok esetben okoztak számunkra is meglepetést. A grófi dolgozó zöldjeit hitetlenkedve nézte minden résztvevő, de az elkészült enteriőrben tökéletes lett az összhang, még úgy is, hogy a mennyezet restaurálására most nem volt mód. Illetve a sok-sok nagyon közeli melegsűrke árnyalat harmóniája sem működne, ha leegyszerűsítettük volna a kiválasztásnál.

A feltárások során nyilvánvalóvá vált, hogy az első látásra jól kinéző szerkezetek felett sok helyen sajnos eljárt az idő. A tető



elemeit, a külső lépcsőket, a teraszokat gyakorlatilag darabjaira kellett szedni, amit lehetett, azt megtartottuk, csak a véglegesen károsodott elemeket cseréltük, majd az eredeti állapotnak megfelelően minden visszakerült a helyére, mintha mi sem történt volna. Eközben azért sok mindent meg kellett feleltetni a mai építési követelményeknek, elvárásoknak – mint például a ház vízszigetelése, fűtése, vagy a teraszok vízelvezetése – úgy, hogy a beavatkozás szinte láthatatlan maradjon. Sokszor visszatérő kérdés, hogy hol van a történeti hitelesség és a mai





Ahol a hiányzó elem az épület más részeiből vagy analógiákból kikövetkeztethető volt és fontos volt, hogy az eredeti építészeti képet, gondolatot ne zavarjuk meg, ott teljes egészében belesimultunk a közegbe. Ilyen volt például a tető vagy a homlokzati kovácsoltvasak színének kérdése és a belső falfelületek, tapéták kiválasztásának folyamata.

Ahol semmilyen információnk nem volt, vagy egy új funkció követelt kiegészítéseket, beavatkozásokat, ott egyértelműen kortárs megoldásokat alkalmaztunk, szándékosan illeszkedve, alátámasztva az épület eredeti koncepcióját, anyaghasználatát, formai játékait. A belső installációk, épített burkolatok, berendezések ilyenek, illetve a mobil bútorzat.

A hiányzó vagy az új funkcióból adódó kiegészítések a történeti értékek szellemi folytatásai, segítenek kapcsolatot teremteni, másrészt a kortárs értékekre a folytonosságra is felhívják a figyelmet. Az új elemek, mint a kávézó pultja például a szomszédos mivesz faburkolatok mai átíratai. Az új lépcsőtér és a liftelőtér burkolata elvont kőszerű felület, hangulatában az előcsarnok kiegészítője. Egyensúly a restaurált, visszaállított elemek és a kortárs narráció között, mindkettőre szükség van.

kor elvárásainak való megfelelés határa. Mindig vannak veszteségek és fájó pontok, amelyeket érdemes lenne általánosan, jogszabályi szinten is újragondolni.

Bármennyire is nagy arányban találtuk meg Ybl gondolatainak és koncepciójának a bizonyítékait, 140-145 év nem múlik el nyomtalanul. Sok ponton elvesztek vagy – például új igények esetén – sosem voltak információk. Ezekben az esetekben kétféle módon viselkedtünk.

A kastély eredeti berendezése elveszett. Egyedül a kápolna bútorzata maradt ránk, minden más, amit látunk, az fikció, pillanatot rögzítő fotók alapján létrehozott illúzió. A kurátorral és a kutatókkal egyeztetve született a közös döntés, hogy a fotókkal dokumentált nagyszalon berendezése a századfordulón láthatóan megfelelően kerül helyreállításra, és ettől a centrumtól távolodva egyre inkább erősödik az installatív jelleg, csökken a korhű berendezések aránya. A koncepció szerint asztalok, szekreterek, szekrények, festőállványok, ládák és társaik átíratai kerültek az



entériőrökbe, mintha valóban berendezési tárgyak lennének. Ezek a réz- és tölgyfa anyagú, keretbe foglalt, mindenütt más-más arányban megjelenő, beleolvadva eltűnő, majd egyre dominánsabbá váló elemek orvosolják mindenütt az információhiányt, reflektálnak a környezetre, interakcióba kerülnek vele és az egykori lakók történeteivel töltik fel a vizuális vakfoltokat.

Az antik bútorok és a fotók alapján újragyártott replikabútorzat mellett történeti logikát mutató, kortárs típusokat terveztünk be. A valamikori télikert maradványain kialakított terasz bútorzata az öntöttvas kerti székek világát eleveníti fel, játékos színeivel az egykori belsőt idézi. A kávézó kiscfoteljei a színes kárpitozott felületükkel tökéletesen érzékeltetik a századfordulós szalonok bútorzatának puhaságát, színességét, tarkaságát. A rekonstruált nagyszalonban szabad helyet foglalni, szó szerint bele lehet ülni a történetbe.

Bármilyen alapos előkészítő munka születik, a felújítás kezdetén végzett bontások mindig tartogatnak meglepetést, újabb jelenségek kerülnek elő, ezek kérdéseket generálnak és a válaszkeresés a résztvevők közös feladata. Ezért is tartjuk kiemelten fontosnak a fokozott kutatói és tervezői jelenlétet. Nemcsak az előkerülő jelenségek dokumentálása, de a megőrzés biztosítása, a megoldáskeresésben való részvétel is elengedhetetlen.

Generáltervező: Konkrét Stúdió

a cikk szerzői: Balogh Csaba, Deigner Ágnes

A projektben részt vevők teljes listáját, illetve a cikk bővített kép- és tervanyagát az Építész Közlöny online változatában, a [www.epiteszkozlony.hu](http://www.epiteszkozlony.hu) oldalon tekinthetik meg.



Fotók:  
Ancza Krisztina  
és Sirokai Levente



## „PREFA – Erős, mint a bika!” – MOST még erősebb lett a BIKA!



A PREFA céget 1946-ban egy osztrák családi vállalkozás indította útjára. Immáron már 20 éve Magyarországon is jelen van, ezeknek az éveknél és az óriási fejlődésnek a megkoronázása egy új törökbálinti cégközpont létrehozása, mely 2024. november 28-án került átadásra. A megnyitó napja különleges nap volt, hiszen az új magyarországi cégközpont felavatása egybekapcsolódott az év bádógosa díj átadásával. Ez a díj több mint 10 éve a PREFA saját alapítású díja, amely betekintést enged a kivitelezők munkáiba, fejlődésükbe. Egy szép hagyomány, megbecsülése, elismerése azoknak a kivitelezőknek, akik munkájuk során a PREFA-termékeket használják.

A modern törökbálinti épület külső megjelenésében is méltó arra, hogy a PREFA-BIKA-emblémát büszkén viselje!

Három funkció egyesül: raktár, iroda, oktatóközpont egyben.

A raktár alapterülete meghaladja az 1300 négyzetmétert, ami a korábbiak majdnem a háromszorosa. Logisztikai szempontból átláthatóbb, rugalmasabb, gyorsabb kiszolgálást eredményez. Nagy előnye, hogy a fővárostól pár kilométerre autópályák találkozásánál fekszik, megközelítése egyszerű.

Az irodablock kiegészült egy bemutatóteremmel, ami 100 négyzetméter alapterületű, és itt valamennyi terméket megtekinthetjük. Ez lehetőséget biztosít a termékek közelebbi megismerésére, beleértve a színválasztékot, a bevonatminőséget és az újdonságokat. A helyszínen ingyenes műszaki tanácsadás, mennyiségszámítás, árajánlat-készítés és számítógépes látványterv is elérhető. Három alkalmazástechnikus segíti a beépítés során felmerülő technikai kérdések megoldását, akár helyszíni támogatással is. Ezen a részen egy tanácsadó sarok is kialakításra került. Az épületkomplexumban kapott helyet a PREFA ACADEMY, amely egy önálló márka a cégcsoporton belül, jelenleg Európában 16 helyen működik, és feladata a bádogos, a tetőfedő és a homlokzatburkoló szakma részére a hagyományos és az innovatív technológiák elméleti és gyakorlati átadása, amely a minőségi munkavégzéshez nélkülözhetetlen. A PREFA ACADEMY lehetőséget ad a duális képzés elindítására is.

Az oktatóközpont kétnapos alapképzéseket és hosszabb tanfolyamokat is kínál. Az oktatások célja, hogy a szakemberek ne csak használják, hanem ajánlják is a PREFA-termékeket.

Az est folyamán Leopold Pasquali nemzetközi ügyvezető gratulált Nemere Juditnak, a PREFA Kft. ügyvezetőjének és munkatársainak a modern, funkcionális, 2400 négyzetméteres mintaeértékű épület megvalósításához. Az eseményt a PREFA tulajdonosa, dr. Cornelius Grupp is megtisztelte jelenlétével.

Az új központ lehetőséget teremt a PREFA számára, hogy termékeit, technológiáit és oktatási programjait még hatékonyabban mutassa be, miközben továbbra is magas színvonalú szolgáltatást nyújt partnereinek.





# Magyar fődíj a Baumit Life Challenge nemzetközi építészeti versenyen!

A pécsi vásárcsarnok kapta a szakmai elismerést Ljubljanában.

Május 23-án Ljubljanában tartották a Baumit Life Challenge nemzetközi építészeti verseny díjátadó gáláját, amelyen egy magyar középület, a pécsi vásárcsarnok kapta a fődíjat. Az idei építészeti verseny azért is volt különösen izgalmas, mert a zsűriben – a verseny történetében először – magyar építész is ült.

A Baumit Life Challenge nemzetközi építészeti versenyt 2014 óta két évente rendezik meg. Az idei pályázatra több mint 300 pályázat – köztük 29 magyar – érkezett 23 európai országból. A hazai homlokzati megoldások közül kettő jutott be a döntőbe: egy máriaremetei családi ház és a megújult pécsi piac épülete.

**Az új pécsi vásárcsarnok, amely a középület-kategória döntőseként került a legnívósabb pályázatok közé, elnyerte a Life Challenge szakmai fődíját. Tervezői Getto Tamás DLA és Sztranyák Gergely DLA (GETTOPLAN Bt.).**

A nemzetközi zsűri így méltatta a fődíjat elnyerő épületet: „Óriási fehér felületek, hosszan elnyúló falak különleges térhatása és egy nagyszabású üvegfal határozza meg az új vásárcsarnok burkolatát. Ezek együttesen egy szinte archetipikus túrelrendezést hoznak létre, ami egy egyszerű, mégis kifinomult szerkezetet eredményez. A csarnok időtlen környezetet kínál a kikapcsolódáshoz vagy a bevásárláshoz egyaránt.”

A piac különlegessége, hogy íves, karcsú, féloldalt üvegezett kialakítású homlokzata egy római bazilikára emlékeztet, míg az egybefüggő belső tér a keleti bazárok nyüzsgését idézi.

A szakmai versenyen az idei az első alkalom, hogy hazai pályázat kapott fődíjat, nagy elismerés ez a magyar építészeknek. Eddig Spanyolország két, Szlovákia, Litvánia és Szlovénia egy-egy nagyszerű épülete kapta meg a legnagyobb szakmai elismerésként a fődíjat.

**A fődíj elnyerése egyúttal a következő Life Challenge díjátadó esemény megszervezésének jogát is jelenti a győztes pályázó hazájában, tehát 2026-ban Magyarországon zajlik majd a Baumit Life Challenge díjátadó.**

„Büszkék vagyunk arra, hogy két magyar pályázat is a döntőbe került ezen a rangos nemzetközi versenyen és hozzájárult a magyar építészeti szakma nemzetközi megjelenéséhez és elismertségéhez. Megtiszteltetés volt a helyszínen meghallgatni a fődíjas épület méltatását, és ezúton is szeretnénk gratulálni



a GETTOPLAN Bt. építészeinek. Örömmel nézünk a következő szakmai kihívás, a 2026-as döntő megrendezése elé” – mondta el Járomi Judit, a Baumit Kft. ügyvezető igazgatója.

Az 5 kategórianyertes épület, valamint a döntőbe jutott pályázatokat a Life Challenge oldalán lehet megtekinteni.

**Idén Magyarország is delegálhatott szakértőt a szakmai zsűribe Molnár Zoltán Péter személyében.** „Az, hogy 2024-ben magyar zsűritagot is választottak, nemcsak a hazai építész szakmának, hanem a Baumit Kft.-nek is a sikere. Megtisztelve éreztem magam, hogy én lehettem az, aki elsőként részese volt ennek az országokon átívelő szakmai párbeszédnek” – mondta el az építész.

A Baumit Life Challenge nemzetközi építészeti verseny célja, hogy bemutassa és díjazza azokat a Baumit homlokzatképző anyagokkal készült épületeket, melyek a minőségi és egyedi homlokzatok megtervezésére inspirálják az építész szakmát. A pályázat neve a Baumit homlokzati vékonyvakolatok és festékek nevére, a Baumit Life-ra utal.

A homlokzati megoldásokat 13 nemzetközileg elismert építész értékeli 6 kategóriában (családi ház, társasház, középület, energetikai felújítás, műemlék, különleges textúra), ezen felül pedig egy szakmai fődíj is gazdára talál.

Magyarországról idén két épület is a legjobb szakmai pályázatok sorába került: családház-kategóriában Az év homlokzata díjas máriaremetei késő modern családi ház (Kalmár László, Rose Balázs és Zsuffa Zsolt – Zsuffa és Kalmár Építész Műterem Kft.), középület-kategóriában pedig a megújult pécsi vásárcsarnok (Getto Tamás DLA, Sztranyák Gergely DLA – GETTOPLAN Bt.).

A 2024-es kategóriagyőztesek:

- » családi ház: Carnation street 4., Litvánia
- » társasház: NSA13 „TWPEAKS”, Spanyolország
- » középület: Kindergarten among mountains, Szlovénia
- » energetikai felújítás: Moxo Kaunas Center, Litvánia
- » műemlék: Children’s Hospice Karitas, Lengyelország
- » különleges textúra: VINO.TAKE, Ausztria

Bővebb információk az épületről:



## Egy elegáns, tengerparti szálloda burkolása kerámiacsempékkel és márványmozaikkal



### Grotta Palazzese Beach Hotel – Polignano a Mare (Bari megye, Olaszország)

A tengerparti sziklák közé ékelődő Grotta Palazzese Beach Hotel alig néhány kilométerre van a dél-olaszországi Puglia régió híres üdülőhelyétől, Polignano a Marétól. A luxusszálló minden kényelemmel felszerelt lakrészeket és vendégházakat kínál az ide látogatóknak, szinte karnyújtásnyira az Adriától.

Az ingatlan tulajdonosa négy évvel ezelőtt határozta el, hogy teljes körűen felújíttatja, sőt ki is bővítteti az épületet. Az átalakítás során nagy formátumú kerámialapokkal burkolták le a vendégszobák padlóját, az épített zuhanykabinok és a fürdőszobák falai pedig Afyon White márványlap borítást kaptak, összesen több mint 1200 négyzetméternyi felületen. A megrendelő és a tervezők kifejezett kérése volt, hogy a kivitelezők fokozott terhelhetőségű, minél tartósabb, és legfőképpen minél gyorsabban bedolgozható termékeket használjanak a burkolatok beépítéséhez.

### Gyorsan és hatékonyan: kerámiaburkolatok fektetése a vendégszobákban

A vendégszobákban a felújítás első lépéseként új esztricheket készítettek a felhasználásra kész, normál kötésiidejű, a normál homok-cement esztricheknél hamarabb száradó TOPCEM PRONTO előkevert habarcs segítségével. A keverékbe

MAPEFIBRE ST30 szerkezeti polimer szálakat is kevertek, hogy növeljék annak szakítószilárdságát.

A tervezők a fenti helyiségekbe nagy formátumú (300 × 100 × 0,6 cm), különlegesen vékony kerámialapokból álló burkolatokat álmodtak. A Mapei alkalmazás-technikusai ezért a MAPEGUARD UM 35 vízszigetelő, feszültségleépítő, elválasztó és repedésáthidaló lemez használatát javasolták a kivitelezőknek, amely lehetővé tette a kerámia- és kőburkolólapok kül- és beltéri beépítését anélkül, hogy a meglévő fugakiosztásokhoz alkalmazkodni kellett volna, miközben az aljzatok esetleges töredezettségét vagy feszültségeit is sikeresen megszüntette.

A szakemberek a lemezek rögzítésére a KERAQUICK MAXI S1 gyors kötési és hidratációjú ragasztót használták. Ez a speciális cementekből, osztályozott szemcseméretű adalékokból, műgyantákból és kötőgyorsító adalékszerekből álló, fehér és szürke színben kapható ragasztóhabarcs a bedolgozása után már 2-3 órával járható felületet biztosít. A lemezeket kék oldalukkal felfelé fektették a még friss ragasztóágyba, hogy a ragasztó átithassa a fehér filcet.

Erre a rétegre kerültek 24 óra elteltével a kerámialapok, amelyeket az ULTRALITE S1 egykomponensű, alakváltozásra képes, könnyűsúlyú, nyújtott nyitott idejű és csökkentett megcsúszású cementkötésű ragasztóval rögzítettek. A legalább 2-3 mm széles fugahézagokat a kivirágzásmentes, gyorsan kötő és száradó, polimerekkel módosított ULTRACOLOR PLUS fugázóhabarccsal töltötték ki.

### A természetes kőburkolatok kiemelt figyelmet kaptak

A recepció, a szobákhoz vezető folyosók, a közös helyiségek és a fürdőszobákba épített zuhanyfülkék padlójának burkolatát természetes, finom szemcséjű, homogén, fehér színű Bianco Sivec márványlapokból alakították ki. A zuhanykabinok falait ugyanakkor Afyon White, az étterem padlóját pedig Giallo Siena márványlapokkal fedték.

A Mapei alkalmazás-technikusai mindhárom rendkívül elegáns, a nedvességre kevésbé érzékeny természetes kötéstípus rögzítésére a fehér ELASTORAPIDot ajánlották a kivitelezőknek. Ez az EN 12004 szabvány szerint C2FTE S2 besorolású termék egy nagy alakváltozásra képes, gyorskötésű és -száradású, hosszú nyitott idejű, lecsúszásmentes kétkomponensű cementkötésű ragasztó, amely bármilyen típusú és formájú kerámia, illetve a nedvességre kevésbé érzékeny kő burkolólap rögzítésére is jól használható. Kültéren – például a lakosztályok teraszain és az étterem előtti verandákon – azonban a tervezők a KERAFLEX MAXI S1 ragasztó alkalmazására szavaztak. A szakemberek valamennyi fugahézagot ULTRACOLOR PLUSszal töltötték ki, míg a dilatációs hézagokat MAPESIL LM-mel tömítették. Az utóbbi semleges, penészedésálló szilikon tömítő ideális megoldás minden érzékeny felületre és savakra érzékeny – például márvány, gránit, homokkő és kvarc – burkolat kockázatmentes és foltmentes tömítésére.



Már elsőre végleges építési megoldások

TERRAN

Van egy kész tetőnk  
a te otthonod számára is.



cserépfedés

KÉSZTETŐ

TERRAN  
KÉSZTETŐ

- [✓] ELŐREGYÁRTOTT, TELJES TETŐSZERKEZET
- [✓] GYORS ÉS PRECÍZ GYÁRTÁS ROBOTTECHNOLÓGIÁVAL
- [✓] GAZDASÁGOS ÉS MEGFIZETHETŐ MEGOLDÁS
- [✓] HATÉKONY FAANYAG-FELHASZNÁLÁS

Részletek: [terranteto.hu/keszteto](http://terranteto.hu/keszteto)

Ha kérdés a tető, a válasz a Terrán.



# Garantált minőség a hőszigetelésben 33 éve: Austrotherm



minőségellenőrző  
labor mindhárom  
gyárban



rendszeres  
minőség  
ellenőrzés



szabvány  
szerinti,  
időtálló  
termékek



3 évtizedes  
tapasztalat a  
hőszigetelő anyag  
gyártásban

Az **Austrotherm Kft.** 1990-es alapítása óta kiemelt hangsúlyt fektet a minőségbiztosításra, garantálva termékeinek hosszú távú minőségmegőrzését. Ennek alátámasztására egy 33 évvel korábban beépített EPS homlokzati anyag laborvizsgálatát végezték el.



Videó és további részletek a 33 éves  
minőségvizsgálatról a QR-kód  
beolvasásával.



**AUSTROTHERM**  
Hőszigetelés